

Preference žáků maturitních předmětů a výukových metod na Masarykově gymnáziu Vsetín

Bc. Martina Hromadová

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martina Hromadová**
Osobní číslo: **H11221**
Studijní program: **N7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Preference maturitních předmětů u žáků
Masarykova gymnázia Vsetín**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti výukových metod.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace kvantitativního výzkumu preference maturitních předmětů a výukových metod studentů Masarykova gymnázia Vsetín.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FENSTERMACHER, Gary D. Vyučovací styly učitelů. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-471-7.

GAVORA, Peter. Učitel a žáci v komunikaci. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-7315-104-9.

KOLÁŘ, Zdeněk, a Alena VALIŠOVÁ. Analýza vyučování. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2857-5.

MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. Výukové metody. Brno: Paido, 2003. ISBN 978-80-731-5039-5.

SITNÁ, Dagmar. Metody aktivního vyučování. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-246-1.

ZORMANOVÁ, Lucie. Výukové metody v pedagogice: tradiční a inovativní metody, transmisivní a konstruktivistické pojetí výuky, klasifikace výukových metod. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4100-0.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Karla Hrbáčková, Ph.D.**

Ústav pedagogických věd

Datum zadání diplomové práce: **30. listopadu 2012**

Termín odevzdání diplomové práce: **26. dubna 2013**

Ve Zlíně dne 14. února 2013

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze diplomové práce jsou totožné;
- na diplomové práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 23.4.2013

Homolová
.....

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

⁽¹⁾ Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Práce se zabývá, jak již sám název napovídá, preferencí žáků vyučovaných maturitních předmětů a používaných metod výuky na Masarykově gymnáziu Vsetín. Teoretická část je zaměřena na výstupy jednotlivých maturitních předmětů v návaznosti na Školní rámcový program a dále na specifikaci jednotlivých používaných metod výuky. Praktická část popisuje metody a realizaci výzkumu. Výsledky jsou shrnuty v závěru práce včetně doporučení pro praxi.

Klíčová slova: vlastnosti učitele, maturitní předměty, metody výuky, vysvětlování učitelem, práce s textem nebo učebnicí, samostatná práce, práce ve dvojici, myšlenkové mapy.

ABSTRACT

My thesis, as the title is saying, is dealing with the preferences of the students concerning the subjects regarding the Maturita Exam and also the methods of teaching at Masaryk Grammar School in Vsetín. The theoretical part aims at the outputs of single graduation subjects following The School Framework and further more at the specification of the practised teaching methods. The practical part describes the methods and realisation of the research. The results of the research are summarised at the end of the work including the recommendations for practice.

Keywords: The characters of the teacher, subjects for Graduation Exam, the teaching methods, teacher's lectures, work with text or textbook, individual work, pair work, maps of thoughts.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

„Člověk od přírody baží po vzdělání.“ Aristoteles

Děkuji Mgr. Karle Hrbáčkové, Ph.D. za vstřícnost a dokonalou metodickou pomoc při tvorbě této práce a manželovi Markovi a dětem Markétě a Marečkovi za toleranci a respektování mých potřeb při celém svém studiu.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VÝUKA A VZDĚLÁVÁNÍ NA GYMNÁZIZÍCH	12
1.1 ŠKOLSKÝ ZÁKON	12
1.2 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM.....	13
1.3 UČEBNÍ PLÁNY PRO GYMNÁZIA	14
2 VÝUKOVÉ METODY	16
2.1 KLASIFIKACE METOD	18
2.2 VÝUKOVÉ METODY	19
2.2.1 Klasické výukové metody	19
2.2.2 Aktivizující výukové metody	20
2.2.3 Komplexní výukové metody	21
3 MASARYKOVO GYMNÁZIUM VSETÍN	23
3.1 ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM	23
3.2 PROFIL ABSOLVENTA	23
3.3 CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH MATURITNÍCH PŘEDMĚTŮ.....	24
3.3.1 Český jazyk a literatura	25
3.3.2 Anglický jazyk.....	25
3.3.3 Společenské vědy	25
3.3.4 Matematika.....	25
3.3.5 Ostatní maturitní předměty.....	26
3.4 MATURITNÍ ZKOUŠKA	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
4 METODOLOGIE VÝZKUMU	29
4.1 CÍLE A KRITÉRIA VÝZKUMU	29
4.2 POJETÍ VÝZKUMU	29
4.3 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	30
4.4 VÝZKUMNÝ VZOREK	31
4.4.1 Profil respondentů	31
4.5 TECHNIKA VÝZKUMU	32
4.6 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT	33
5 ANALÝZA INTERPRETACE DAT Z VLASTNÍHO VÝZKUMU	34
5.1 VYHODNOCENÍ VÝZKUMNÝCH OTÁZEK	34
5.1.1 Obecná část	34
5.1.2 Český jazyk	38
5.1.3 Společenské vědy	40
5.1.4 Anglický jazyk.....	42

5.1.5	Matematika.....	44
5.2	SHRNUTÍ VLASTNÍHO VÝZKUMU	46
	ZÁVĚR	50
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
	SEZNAM OBRÁZKŮ	53
	SEZNAM GRAFŮ	54
	SEZNAM TABULEK.....	55
	SEZNAM PŘÍLOH.....	56

ÚVOD

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolila téma Preference žáků maturitních předmětů a výukových metod na Masarykově gymnáziu Vsetín. Toto téma jsem si vybrala vzhledem k tomu, že pracuji na Masarykově gymnáziu ve Vsetíně a rozhodla jsem se ve spolupráci s vedením školy ověřit, do jaké míry preferují žáci našeho gymnázia jednotlivé maturitní předměty a zvolené výukové metody s tím, že výsledky mé práce budou sloužit jako podklad a poskytnutí zpětné vazby jednotlivým vyučujícím těchto předmětů a vedení školy pro další zdokonalování výuky gymnázia. Tuto školu navštěvuje téměř 700 žáků a je zde zaměstnáno přibližně 60 pedagogických zaměstnanců.

V teoretické části své diplomové práce jsem se zabývala Školním vzdělávacím programem, časovým dotacím jednotlivých předmětů v návaznosti na Rámcový vzdělávací program. Také jsem se v této části věnovala klasifikaci a konkretizaci jednotlivých výukových metod. V neposlední řadě jsem se v teoretické části věnovala také státní a profilové části maturitní zkoušky a to vše v souladu s platnými právními předpisy.

V praktické části jsem pomocí dotazníků oslovila žáky vyššího stupně osmiletého gymnázia a žáky čtyřletého gymnázia, kteří odpovídali na otázky týkající se preferencí vybraných maturitních předmětů a vyučovacích metod. Pro tuto diplomovou práci jsem vybrala následující maturitní předměty: český jazyk, anglický jazyk, společenské vědy, matematiku a jiný maturitní předmět, ze kterého by chtěli nebo budou studenti maturovat.

Jak jsem již uvedla výše, výsledky výzkumu budou sloužit k využití pedagogickému sboru gymnázia, výchovné poradkyni a psycholožce a v neposlední řadě také vedení školy v čele s jejím ředitelem.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝUKA A VZDĚLÁVÁNÍ NA GYMNÁZIZÍCH

V této kapitole jsem obecně specifikovala výuku na gymnáziích v souladu s platnými právními předpisy.

1.1 Školský zákon

Podle zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů, je vzdělávání především založeno na následujících zásadách:

- rovný přístup každého občana České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení občana,
- zohlednění vzdělávacích potřeb jednotlivce,
- vzájemná úcta, respekt, názorová snášenlivost, solidarita a důstojnost všech účastníků vzdělávání,
- svobodné šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání,
- zdokonalování procesu vzdělávání na základě výsledků dosažených ve vědě, výzkumu a vývoji a co nejširšího uplatňování účinných moderních pedagogických přístupů a metod,
- hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k dosahování cílů vzdělávání stanovených tímto zákonem a vzdělávacími programy,

Podle výše uvedeného školského zákona jsou obecnými cíli vzdělávání zejména:

- rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život, výkon povolání nebo pracovní činnosti, získávání informací a učení se v průběhu celého života,
- získání všeobecného vzdělání nebo všeobecného a odborného vzdělání,
- pochopení a uplatňování zásad demokracie a právního státu, základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost,
- pochopení a uplatňování principu rovnosti žen a mužů ve společnosti,

- utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého.

Průběh středního vzdělávání podle výše uvedeného školského zákona:

Uchazeč se stává žákem střední školy prvním dnem školního roku, popřípadě dnem uvedeným v rozhodnutí o přijetí. V průběhu středního vzdělávání se žákovi umožňuje přestup do jiné střední školy, změna oboru vzdělání, přerušování vzdělávání, opakování ročníku a uznání předchozího vzdělání.

Ředitel školy může žákovi povolit změnu oboru vzdělání. V rámci rozhodování o změně oboru vzdělání může ředitel školy stanovit rozdílovou zkoušku a určit její obsah, rozsah, termín a kritéria jejího hodnocení.

1.2 Rámcový vzdělávací program

Ze zákona č. 561/2004 S., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů vyplývá, že rámcové vzdělávací programy stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, a to všeobecného a odborného podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví. Podmínky ochrany zdraví pro uskutečňování vzdělávání stanoví ministerstvo v dohodě s Ministerstvem zdravotnictví.

Dále ze zákona 561/2004 vyplývá, že rámcové vzdělávací programy musí odpovídat nejnovějším poznatkům:

- a) vědních disciplín, jejichž základy a praktické využití má vzdělávání zprostředkovat, a
- b) pedagogiky a psychologie o účinných metodách a organizačním uspořádání vzdělávání přiměřeně věku a rozvoji vzdělávaného.

Podle těchto hledisek budou rámcové vzdělávací programy také upravovány. Tvorbu a oponenturu rámcových vzdělávacích programů zajišťují příslušná ministerstva prostřednictvím odborníků vědy a praxe, včetně pedagogiky a psychologie.

V Rámcovém vzdělávacím programu najdeme mimo zákonem stanovené podmínky, ale také vymezení kompetencí:

kompetence k učení,

kompetence k řešení problémů,

kompetence komunikativní,

kompetence sociální a personální,

kompetence občanské,

kompetence pracovní. (Kolář, Vališová, 2009, s. 32)

1.3 Učební plány pro gymnázia

Učební plány schvaluje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a v něm stanovuje minimální hodinovou dotaci jednotlivých vyučovacích předmětů, kterou nelze snižovat. (Učební plány, 1999, s. 13)

Předmět	Ročník								Celkem
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Český jazyk a literatura	5	4	4	3	3	3	3	3	28
Cizí jazyk 1	4	3	3	3	3	3	3	3	25
Cizí jazyk 2	-	R	R	R	3	3	3	3	12
Latina	-	-	-	R	R	R	R	R	R
Občanská výchova	1	1	1	1	-	-	-	-	4
Základy společenských věd	-	-	-	-	1	1	2	2	6
Dějepis	2	2	2	2	2	2	2	R	14
Zeměpis	2	2	2	2	2	2	R	R	12
Matematika	5	5	4	3	3	3	3	3	29
Deskriptivní geometrie	-	-	-	R	R	R	R	R	R
Fyzika	2	2	2	2	2	2	2	R	14
Chemie	-	2	2	2	2	2	2	R	12
Biologie/geologie	2	2	2	2	2	2	2	R	14
Informatika a výp. technika	R	R	2	1	R	R	R	R	3
Estetická výchova	3	3	2	2	2	2	R	R	14
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Volitelný předmět 1	-	-	-	R	R	R	2	2	4
Volitelný předmět 2	-	-	-	-	-	R	2	2	4
Volitelný předmět 3	-	-	-	-	-	-	R	2	2
Volitelný předmět 4	-	-	-	-	-	-	-	R	R
Celkem předepsaných hodin	28	28	28	25	27	27	28	22	213
Disponibilní hodiny	2	2	3	6	4	4	3	9	33
Celkem	30	30	31	31	31	31	31	31	246
Nepovinné předměty									

Tabulka 1 – učební plán pro gymnázia

Časové dotace uváděné učebním plánem jsou minimální časovou dotací vyučovacích předmětů, kterou nelze snižovat. Její zvýšení je možné prostřednictvím disponibilních hodin označených R. O zařazení předmětu do ročníku a jeho časové dotaci rozhoduje ředitel gymnázia. (Učební plány, 1999, s. 14)

Disponibilní hodiny jsou určeny:

- pro časovou dotaci vyučovacích předmětů v rámci označení R.
- pro posílení časové dotace kteréhokoliv vyučovacího předmětu nad rámec časové dotace předmětu uvedené učebním plánem.

O rozdělení disponibilních hodin rozhoduje ředitel gymnázia tak, aby vyčerpал všechny disponibilní hodiny, neboť celkové týdenní časová dotace ročníku je závazná. (Učební plány, 1999, s. 14)

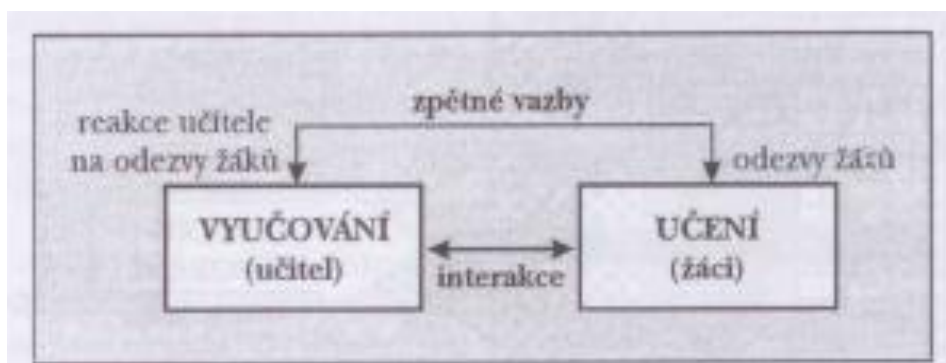
2 VÝUKOVÉ METODY

V této kapitole jsem pojmenovala, případně popsala jednotlivé metody výuky, jež jsou však pouze jednou z pěti součástí každého vyučování. Pomocí akronymu MŽUCI si vyjmenujeme všechny součásti vyučování:

- M vyučovací metody (dovednosti a postupy),
- Ž vnímání žáků (to co učitel ví o svých žácích),
- U znalost učiva (to co učitel zná o vyučovaném předmětu),
- C cíle, (záměry) jimiž je učitel veden při svém snažení,
- I interakce, kterou učitel vytváří se svými žáky. (Fenstermacher, 2008, s. 19-21)

Výuková metoda představuje ve výuce určitý dynamický prvek, který se ve srovnání s obsahem a organizačními formami relativně rychleji mění a přizpůsobuje novým cílům a okolnostem. Výukové metody nejsou ovšem rozhodujícím činitelem výuky, nýbrž jen jedním z prvků výchovně-vzdělávacího systému, a nemohou proto nahradit chybějící obsah nebo kompenzovat nezřetelný cíl. Naopak jsou vázány na celkovou koncepci výuky a jen v jejím rámci jsou plně funkční a efektivní. (Maňák, Švec, 2003, s. 9)

Vyučování (jako činnost učitele) a učení (jako činnost žáka) jsou dva procesy, které tvoří jádro pedagogické komunikace ve škole. Jsou to vzájemně propojené procesy a obvykle se uskutečňují v sociálním prostředí třídy (obr. 1). Učením si žáci pod vedením učitele osvojují vědomosti, dovednosti, návyky, ale např. i postoje a rozvíjejí své schopnosti. (Maňák, Švec, 2003, s.15)

Obrázek 1 – vztah vyučování a učení

Metodické jednání učitele vyrůstá z určité koncepce výuky, podílí se na organizaci výukového procesu a zajišťuje optimální vztah mezi všemi působícími činiteli. Nejadekvátnějším operativním nástrojem učitelovy vzdělávací kompetence je výuková metoda, neboť právě metoda zprostředkovává a zajišťuje dosažení edukačních cílů. Metoda ovšem nepůsobí izolovaně, ale je součástí komplexu četných činitelů, které průběh výuky podmiňují a ovlivňují. Avšak metodě navíc přísluší funkce nositele a realizátora postupných kroků při osvojování učebních obsahů žáky. (Maňák, Švec, 2003, s. 21)

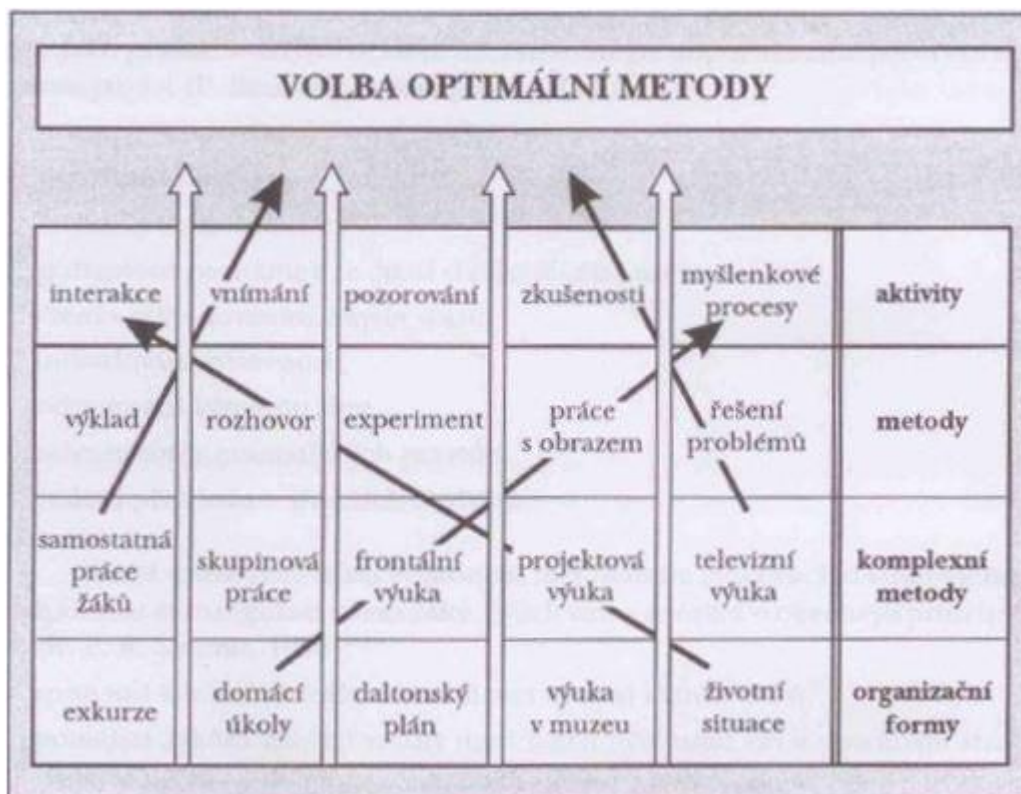
Efektivní, praktické osvojení výukových metod učitelem (tj. jejich uplatňování a modifikování v adekvátních vyučovacích situacích) vyžaduje pochopení jejich účelu a principu. Je tedy spojeno s vnitřní aktivitou učitele. Podobně vnější stránka učebních aktivit žáků má jádro v jeho vnitřních činnostech. Můžeme ve vyučovací i učební činnosti rozlišit tyto složky: - motiv činnosti

- cíl činnosti
- plánování činnosti
- operativní obraz činnosti
- úkony činnosti
- zpracování průběžných informací o správnosti, přiměřenosti, funkčnosti činnosti
- rozhodování (v průběhu činnosti – na základě průběžných informací)
- kontrola výsledků činnosti
- korekce dalšího jednání. (Maňák, Švec, 2003, s. 26)

Víme, že žáci přistupují různým způsobem ke svému učení. Podobně se liší učitelé způsoby, kterými vyučují. V moderní psychologické a pedagogické literatuře se mluví o stylech učení a stylech vyučování. Styl (učení, vyučování) je v ní chápán jako integrovaná, individuální charakteristika činnosti subjektu (žáka, učitele). Styl učení je žákem preferovaný způsob, jakým se učí, jeho způsob uvažování o učivu i postupech je zvládání. Vyučovací styl je učitelův způsob vidění učiva, žáka, výukových metod, učení a vyučování, komunikace se žáky apod., který se promítá do jeho vyučování. (Maňák, Švec, 2003, s. 30)

2.1 Klasifikace metod

Pole výukových metod a metodických jevů, jak se s ním setkává každý účastník edukačního procesu, je neobyčejně široké, diverzifikované a mnohdy také málo transparentní, poněvadž se v něm setkávají a vzájemně propojují různé obecné principy a koncepce, vlastní metody, různé metodické varianty, techniky, postupy, organizační formy apod. (obr. 2). (Maňák, Švec, 2003, s. 46)

Obrázek 2 – pole výukových a metodických jevů

Chceme-li do spleti tohoto reálného světa hlouběji proniknout a výukové metody jasně specifikovat, musíme se pokusit, podobně jak je tomu vlastně ve všech oblastech života, jednotlivé jevy uspořádat a logicky utřídit. Pro pedagoga má přehled výukových metod značný význam, neboť výstižnou klasifikací si ozřejmuje podstatu a funkce jednotlivých metod.. Kromě toho získává obraz o celém instrumentáriu metod a možnostech jejich postupného zvládnání, které dosud bylo mimo jeho dosah, ale které by mohly přispět ke zkvalitnění edukačního procesu. Množství existujících metod a jejich variant může pedagoga také inspirovat k inovaci dosud užívaných postupů i k tvůrčímu experimentování. (Maňák, Švec, 2003, s. 46)

2.2 Výukové metody

V této části své diplomové práce jsem se zaměřila na jednotlivé výukové metody. Vysvětlila jsem podstatu každé metody a její funkce ve výuce.

2.2.1 Klasické výukové metody

Slovní metody

- vyprávění - metoda výuky, které se ve škole podřizuje vzdělávacím cílům. Jedná se o monologickou slovní metodu, kdy informace plynou jednosměrně o učitele k žákům. Reakci na zajímavé vyprávění, může být např. souhlasné reakce posluchačů. (Maňák, Švec, 2003, s. 55,56)

- přednáška – delší ucelený projev zprostředkovávající závažné téma skupině zainteresovaným posluchačům. Tato metoda bývá často kritizována, jelikož se zde nepočítá s aktivitou účastníků. Zvláštní případ přednášky je žakovský referát. (Maňák, Švec, 2003, s. 60 - 63)

- práce s textem – metoda založená na zpracovávání textových informací směřujících k ověření nových poznatků. V této metodě dominuje žakovo učení. Žák získává podněty k dalším samostatným aktivitám, např. pozorování, experimentování. (Maňák, Švec, 2003, s. 64)

- rozhovor – metoda, která představuje verbální komunikaci v podobě otázek a odpovědí dvou nebo více osob, na dané výchovně-vzdělávací téma, které se vyznačuje zaměřeností na stanovený cíl. (Maňák, Švec, 2003, s. 69)

Metody názorně-demonstrační

- předvádění a pozorování - tato metoda zprostředkovává žákům prostřednictvím receptorů vjemy a požitky, které se stávají stavebním materiálem pro následné psychické úkony a procesy. U této metody má velký význam slovní doprovod. (Maňák, Švec, 2003, s. 78, 79)

- instruktáž – metoda, která zprostředkovává žákům vizuální, auditivní, audiovizuální, hmatové a podobné podněty k jejich praktické činnosti. Instruktáž může zahrnovat různé druhy instrukcí, např.: slovní instruktáž, písemná instruktáž, kognitivní trénink. (Maňák, Švec, 2003, s. 87-89)

Metody dovednostně-praktické (tzv. činnostně orientované)

- vytváření dovedností – v této metodě si žáci osvojují nebo aktualizují fakta nezbytná pro řešení problému, dále si znalosti musí uspořádat a naposledy strategii řešení transformují do souboru procedur, které mohou být aplikovány. (Maňák, Švec, 2003, s. 93-94)
- napodobování – je to proces přebírání určitých způsobů od jiných, zejména starších lidí, kteří mají autoritu. (Maňák, Švec, 2003, s. 97)
- manipulování – tato metoda napomáhá poznávat prostředí, zařízení a vybavení, v němž se žák pohybuje. Je vhodná především v mladším školním věku. (Maňák, Švec, 2003, s. 99)
- laborování – umožňuje provádět jednoduché pokusy, při nichž si žáci ověřují poučky, nebo zdůvodňují svá pozorování. (Maňák, Švec, 2003, s. 99)
- produkční metody – výsledkem této metody je produkt praktické činnosti. Mezi praktické činnosti patří: produktivní, fyzická práce, prováděna rukama nebo pomocí tělesných pohybů. (Maňák, Švec, 2003, s. 103)

2.2.2 Aktivizující výukové metody

Aktivizující metody jsou takové postupy, které vedou výuku tak, aby se výchovně-vzdělávacích cílů dosahovalo na základě vlastní učební práce žáků, kdy je hlavně kladen důraz na myšlení a řešení problémů. (Jankovcová, Průcha, Koudela, 1988, s. 25)

- diskuse – forma komunikace učitele a žáků, při níž si účastníci navzájem vyměňují názory na dané téma, na základě svých znalostí pro svá tvrzení uvádějí argumenty, a tím společně nacházejí řešení daného problému. (Maňák, Švec, 2003, s. 108)
- heuristické, řešení problémů – prostřednictvím těchto metod se učitel snaží žáky získat pro samostatnou, odpovědnou učební činnost, které podporují objevování, pátrání, hledání. Nejefektivnější heuristickou výukovou strategií je metoda řešení problémů, tedy řešení problému pokus-omyl. (Maňák, Švec, 2003, s. 113-114)
- situační – tyto metody se vztahují na širší zázemí problému, na reálné případy ze života, které představují specifické jevy vyvolávající potřebu vypořádat se s nimi. Vyžadují angažované úsilí a rozhodování. (Maňák, Švec, 2003, s. 119)

- inscenační – tuto metodu lze také nazvat jako sociální učení v modelových situacích, kdy účastníci edukačního procesu jsou aktéry předváděných situací. (Bratská, 1992, s. 123)

didaktické hry – tato metoda je seberealizační aktivitou jedinců nebo skupin, kdy svobodnou volbou, uplatněním zájmů, spontánností a uvolněním se přizpůsobuje pedagogickým cílům. (Maňák, Švec, 2003, s. 127)

2.2.3 Komplexní výukové metody

Tyto metody rozšiřují prostor výukových metod o prvky organizačních forem, didaktických prostředků a také, na rozdíl od předešlých metod, reflektují též celkové cíle vzdělávání a výchovy. (Maňák, Švec, 2003, s. 131)

- frontální výuka – jedná se o společnou práci žáků ve třídě s dominantním postavením učitele, který aktivity žáků řídí, usměrňuje a kontroluje. Tato výuka se orientuje na kognitivní procesy s cílem osvojení žáků maximální rozsah poznatků. (Maňák, Švec, 2003, s. 133)

- skupinová a kooperativní výuka – tyto metody jsou založeny na spolupráci žáků mezi sebou při řešení úloh a problémů. (Maňák, Švec, 2003, s. 138)

- partnerská výuka – je to metoda, kdy se jedná o spolupráci žáků při učení ve dvoučlenných jednotkách. (Maňák, Švec, 2003, s. 149)

Další komplexní metody:

- individuální výuka (je to taková učební aktivita, při níž žáci získávají poznatky vlastním úsilím, relativně nezávisle na cizí pomoci a vnějším vedení, a to zejména řešením problémů),
- kritické myšlení (nástroj, který pomáhá, žákům přejít od povrchního k hloubkovému učení, k odhadování souvislostí, k porozumění učivu a k vlastním závěrům),
- brainstorming (vyprovokování co nejvíce nápadů a potom posoudit jejich užitečnost),
- projektová výuka (řešení problémů, kdy jde o problémové úlohy komplexnější, o výukové záměry a plány, které mají praktický dosah),

- výuka dramatem (improvizovaná, k předvádění určená a na vnitřní proces práce orientovaná forma dramatu v níž jsou účastníci vedeni vedoucím k představování si),
- otevřené učení (podle zájmu a schopností žáka otevírá školu navenek k mimoškolnímu prostředí a podporuje žáka v plánování vlastního učení),
- učení v životních situacích (snaží se kompenzovat školní zaměstnání zážitky ze skutečného života, jednak posílit aktivitu, zkušenosti, zájmy a potřeby),
- televizní výuka (důležitý obrat v práci s dynamickým obrazem),
- výuka podporovaná počítačem (principy kybernetiky),
- sugestopedie a superlearning (může aktivizovat nebo tlumit myšlení, podílí se na emocionálním a myšlenkovém životě člověka),
- hypnopedie (výuka probíhá ve stavu spánku na základě sugestivního působení). (Maňák, Švec, 2003, s. 152-195)

3 MASARYKOVO GYMNÁZIUM VSETÍN

Masarykovo gymnázium a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Vsetín je gymnáziem se čtyřletým a osmiletým studijním programem. Přípravuje mladou generaci jak po stránce vzdělávací, tak i výchovné především pro vysokoškolské studium. (Sedláčková, 2009, s. 4)

3.1 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program pro vzdělávání stanoví zejména konkrétní cíle vzdělávání, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání, podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončování vzdělávání, včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, označení dokladu o ukončeném vzdělání, pokud bude tento doklad vydáván. Školní vzdělávací program vydává ředitel školy. Školní vzdělávací program ředitel školy zveřejní na přístupném místě ve škole. Do školního vzdělávacího programu může každý nahlížet a pořizovat si z něj opisy a výpisy. (Zákon 561/2001 Sb.)

3.2 Profil absolventa

Absolvent Masarykova gymnázia a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Vsetín:

- je všeobecně vzdělaný, připravený k vysokoškolskému studiu jakéhokoliv zaměření,
- aktivně ovládá dva cizí jazyky,
- ve zvolených předmětech má hluboké odborné znalosti,
- je zručný ve využívaných počítačových a informačních technologiích,
- je multikulturně orientovaný,
- je připraven pro tvořivou samostatnou i týmovou práci,
- uvědomuje si potřebu celoživotního vzdělávání,
- je komunikativní a kreativní,
- je tolerantní a respektující kulturní odlišnosti v evropské i světové dimenzi,
- je zodpovědný, s dobrými pracovními návyky. (Sedláčková, 2009, s. 7)

3.3 Charakteristika vybraných maturitních předmětů

V následující tabulce jsou podle ročníků rozděleny hodinové dotace na jednotlivé vyučovací předměty.

	ročník				celkem
	první	druhý	třetí	čtvrtý	
Český jazyk a literatura	3 (1d)	3 (1d)	4 (1d)	3	13
Anglický jazyk	3	3	5	5	16
Další cizí jazyk 1)	3	3	3	3	12
Společenské vědy 2)	2	2	2	2	8
Dějepis	2	2	2		6
Zeměpis 3)	2	3			5
Matematika 4)	4 (1d)	4 (1d)	4 (1d)		12
Fyzika	2	2+1	2+1		8
Chemie 5)	2+1	2+1	2		8
Biologie 6)	3	3	2		8
Informatika 7)	2				2
Hudební výchova/ Sborový zpěv/Výtvarná výchova 8)	2	2			4
Tělesná výchova 9)	2	2	2	2	8
Volitelný předmět 1 - dvouletý 10)			2	2	4
Volitelný předmět 2 - dvouletý 10)			2	2	4
Volitelný předmět 3 - Matematika/Společenské vědy 11)				4	4
Volitelný předmět 4 10)				4	4
Volitelný předmět 5 10)				4	4
Volitelný předmět 6 10)				2	2
Celkem	33	33	33	33	144

Pozn: (1d) – dle možnosti školy je jedna hodina dělená

Tabulka 2 – hodinové dotace

3.3.1 Český jazyk a literatura

Předmět spadá do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Předmět je formálně členěn na dvě složky – jazykovou a literární komunikaci. Tyto složky se vzájemně prolínají, a přece v rámci celého oboru každá plní svou specifickou úlohu. Vzdělávání v předmětu český jazyk a literatura navazuje na úroveň znalostí a dovedností získaných na základní škole. Při výuce se klade důraz na rozvoj komunikačních schopností, tvůrčí činnost, spolupráci a umění se učit. Studenti jsou vedeni k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování, přičemž se uplatňují a prohlubují jejich obecné intelektové dovednosti. Základní formou realizace je vyučovací hodina, ve které je využíváno nejrůznějších metod výuky. (Sedláčková, 2009, s. 16)

3.3.2 Anglický jazyk

Obsahem anglického jazyka je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru cizí jazyk ze vzdělávací oblasti jazyk a jazyková komunikace. Cílem je poskytnout studentům nástroj komunikace při kontaktu s lidmi z různých částí světa, ale i pro práci s počítačem, internetem atd. Vzdělávání navazuje na úroveň A2, kterou žák získal na ZŠ a směřuje k dosažení úrovně B2 podle Společného evropského referenčního rámce. Výuka probíhá vždy v celém ročníku najednou. Studenti jsou rozděleni do skupin podle dosažené úrovně. (Sedláčková, 2009, s. 28)

3.3.3 Společenské vědy

Předmět vznikl ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost ze vzdělávacího oboru Občanský a společenský základ z RVP pro gymnázia. Tento předmět integruje vzdělávací oblast a vzdělávací obor člověk a jeho svět, dále pak ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví vybrané kapitoly učiva vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví. (Sedláčková, 2009, s. 70)

3.3.4 Matematika

Předmět vznikl ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace. Matematika rozvíjí především logické myšlení a úsudek. Při řešení úloh jsou studenti vedeni k systematickosti a vytrvalosti v hledání správných řešení, kontrole výsledků na základě přibližného odhadu. (Sedláčková, 2009, s. 95)

3.3.5 Ostatní maturitní předměty

Z volitelných maturitních předmětů jsem vybrala následující čtyři:

Biologie – předmět má absolventům poskytnout ucelený přehled znalostí a vědomostí o přírodě a živých organismech v ní. Maturantům a zájemcům o vysokoškolské studium přírodovědných oborů, zejména biologie, farmacie a lékařství, by měl tento předmět vytvořit solidní výchozí pozici pro úspěšné zvládnutí zkoušky a přijímacích zkoušek. (Sedláčková, 2009, s. 119)

Dějepis – studenti by si měli osvojit souvislosti o konání člověka v minulosti, o kořenech a také důsledcích událostí, jevů, procesů, vzorců jednání, tradicích, které zásadním způsobem ovlivnili vývoj společnosti a projevují se ve světě, v němž žijeme. (Sedláčková, 2009, s. 86)

Chemie – předmět vznikl ze vzdělávací oblasti člověk a příroda a ze vzdělávacího oboru Chemie a integruje část oboru Informatika a informační a komunikační technologie. Ze vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví téma výroba, držení a zprostředkování nelegálních návykových látek, návykové látky a bezpečnost v dopravě. (Sedláčková, 2009, s. 130)

Zeměpis – má specifické postavení vůči jiným předmětům, protože obsahuje informaci jak přírodovědného, tak společenského charakteru. V rámci mezipředmětových vztahů spolupracuje s dějepisem, společenskými vědami, biologií, chemií, fyzikou a matematikou. Objasňuje studentům vazby mezi přírodou a lidskou společností, umožňuje jim orientovat se v současném světě a problémech lidstva a snaží se o přiznání vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahy lidí k přírodnímu i společenskému prostředí. (Sedláčková, 2009, s. 106)

3.4 Maturitní zkouška

Maturitní zkouška se skládá ze společné a profilové části. Úspěšným ukončením obou částí maturitních zkoušek, získá student střední vzdělání s maturitní zkouškou. (zákon 561/2004 Sb.)

Společná část maturitní zkoušky se skládá ze 3 zkoušek, a to zkoušky z českého jazyka, zkoušky z cizího jazyka a z volitelné zkoušky. Student může vykonat zkoušku pouze z cizího jazyka, který je vyučován na dané škole. Volitelnou zkoušku může student vykonat z matematiky, občanského základu (společenské vědy), přírodovědně technického základu

nebo informačně technologického základu (informatika) podle své volby. (zákon 561/2004 Sb.)

Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze 3 povinných zkoušek. Nabídka povinných zkoušek, forma konání, témata a termíny konání zkoušek jsou stanoveny podle rámcového vzdělávacího programu. Student může dále konat nejvýše 4 nepovinné zkoušky. (zákon 561/2004 Sb.)

Zkoušky se konají formou

- vypracování maturitní práce a její obhajoby před zkušební maturitní komisí,
- ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí,
- písemné zkoušky,
- praktické zkoušky
- kombinací dvou nebo více forem uvedených výše. (§77-§79, zákon 561/2004 Sb.)

Ve školním vzdělávacím programu je specifikována možnost studenta, aby si zvolil další maximálně 3 nepovinné zkoušky, a to z nabídky nepovinných zkušebních předmětů společné části (další jazyk, matematika, informatika, občanský a společenskovědní základ, biologie, fyzika, chemie, zeměpis, dějiny umění). Masarykovo gymnázium Vsetín připravuje na tyto zkoušky studenty ve volitelných předmětech ve třetím a čtvrtém ročníku. (Sedláčková, 2009, s. 210)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODOLOGIE VÝZKUMU

V praktické části diplomové práce jsem chtěla vymezit metodologii vlastního výzkumu, podat ucelenou výpověď jeho realizace včetně interpretace konkrétních výsledků. Výzkum je zde popsán z hlediska přípravné fáze, kdy bylo nutné specifikovat cíle a pojetí výzkumu, ale také výzkumné techniky a výzkumný vzorek.

4.1 Cíle a kritéria výzkumu

Jako hlavní cíle mé diplomové práce jsem si stanovila:

- zjistit, který maturitní předmět preferují studenti na Masarykově gymnáziu ve Vsetíně,
- jakou metodu výuky preferují před ostatními.

Dílní cíle jsem si stanovila:

- zjistit jaká je spokojenost studentů s úrovní Masarykova gymnázia,
- zjistit co studenti očekávají od studia na Masarykově gymnáziu,
- zjistit jaké vlastnosti studenti na Masarykově gymnáziu oceňují u učitelů.

K zajištění maximální návratnosti mě vedlo, aby bylo šetření vyplněno ve vyučovacích hodinách, ovšem pro minimální narušení výuky, zvláště pak v maturitních ročnících, jsem realizovala výzkum především v suplovaných případně v dozorovaných hodinách. K tomuto mému záměru jsem získala souhlas ředitele Masarykova gymnázia ve Vsetíně, Mgr. Dalibora Sedláčka.

4.2 Pojetí výzkumu

Pro zjištění uvedených hlavních cílů mé diplomové práce tedy, který maturitní předmět preferují studenti na Masarykově gymnáziu ve Vsetíně a jakou metodu výuky preferují před ostatními, jsem zvolila kvantitativní pojetí výzkumu. Metodou výzkumu formou dotazníků pro zjištění názorů a postojů studentů (Průcha, 2000, s. 193), jsem chtěla zajistit anonymitu a obsáhnout šetřením co největší množství studentů vyššího osmiletého gymnázia a studentů gymnázia čtyřletého.

4.3 Výzkumný problém a výzkumné otázky

Zájmem mého šetření byl výzkumný problém, který lze charakterizovat následujícími otázkami:

1. Který maturitní předmět preferují studenti Masarykova gymnázia ve Vsetíně před ostatními?
2. Jaká je spokojenost studentů s úrovní Masarykova gymnázia?
3. Co studenti očekávají od studia na Masarykově gymnáziu?
4. Jaké vlastnosti studenti na Masarykově gymnáziu oceňují u učitelů?
5. Který další volitelný maturitní předmět si studenti vybrali nejvíce?

Výzkum jsem dále rozdělila do jednotlivých oblastí podle předmětů, kterým jsem se v jednotlivých částech věnovala:

ČESKÝ JAZYK

6. Upřednostňují studenti tento předmět před ostatními předměty?
7. Jakou metodu výuky studenti v tomto předmětu preferují?

SPOLEČENSKÉ VĚDY

8. Upřednostňují studenti tento předmět před ostatními předměty?
9. Jakou metodu výuky studenti v tomto předmětu preferují?

ANGLICKÝ JAZYK

10. Upřednostňují studenti tento předmět před ostatními předměty?
11. Jakou metodu výuky studenti v tomto předmětu preferují?

MATEMATIKA

12. Upřednostňují studenti tento předmět před ostatními předměty?
13. Jakou metodu výuky studenti v tomto předmětu preferují?

4.4 Výzkumný vzorek

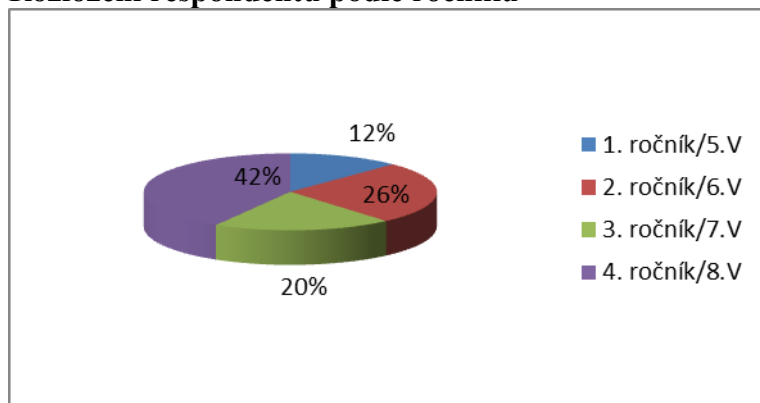
Základní výzkumný vzorek tvoří všichni studenti vyššího osmiletého gymnázia a všichni studenti čtyřletého gymnázia Masarykova gymnázia ve Vsetíně. Celkem zapsaných studentů v uvedených ročnících je 480.

Dotazník byl všem 480 studentům rozeslán na školní e-mailovou adresu. Návratnost tohoto sběru dat byla minimální, vrátilo se mi zpět 41 vyplněných dotazníků, tedy 8 % celkového počtu respondentů. Z tohoto důvodu jsem přistoupila k papírové podobě vyplnění dotazníků. V určeném časovém limitu bylo zpět odevzdáno celkem 302 dotazníků, z toho bylo 11 dotazníků vyřazeno z důvodu vulgarity a irelevantnosti při vyplňování a 48 dotazníků nebylo vyplněno adekvátním způsobem, tedy neúplně tak, že nebylo možno odpovědi vyhodnotit. Zbýlý rozdíl mezi rozeslanými a navráťivšími se dotazníky je způsoben nepřítomností studentů ve škole a neochotě odevzdat obdržžený dotazník.

4.4.1 Profil respondentů

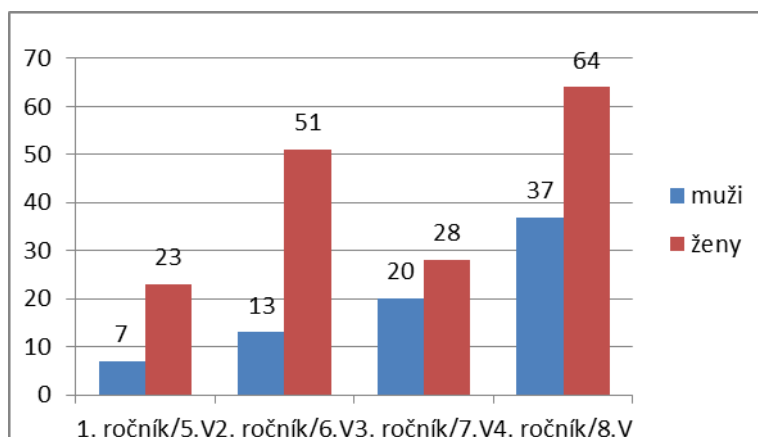
Charakteristika výzkumného vzorku vyjadřuje informace o zastoupení respondentů podle pohlaví a ročníku studia.

Rozložení respondentů podle ročníků

Graf 1 – rozložení podle ročníků

Z výšečového grafu č. 1 Rozložení respondentů podle pohlaví lze konstatovat, že převažuje účast studentů 4. ročníků (42 %). Přibližně ve stejném výčtu zastupují respondenti druhý (26 %) a třetí (20 %) ročník.

Rozložení resp. podle pohlaví a ročníků*Graf 2 – rozložení podle pohlaví a ročníků*

Ze sloupcového grafu č. 2 Rozložení respondentů podle pohlaví a ročníků vyplývá, že v každém ročníku převažují ženy a nejvíce žen. Ve 4. ročníku 64 žen (26 % z celkového počtu respondentů) a 51 žen ve 2. ročníku (21 % z celkového počtu respondentů).

Shrnující charakteristika respondentů

- celkový počet 243 respondentů,
- studenti 4. ročníku 42 % z celkového počtu respondentů,
- převažují ženy 68 % z celkového počtu respondentů,
- převažují ženy ve 4. ročníku 26 % z celkového počtu respondentů.

4.5 Technika výzkumu

Ke sběru dat, který probíhal od ledna 2013 do poloviny března 2013, jsem zvolila výzkumnou techniku – dotazník. Tento dotazník byl rozeslán všem studentům vyššího osmiletého gymnázia a všem studentům čtyřletého gymnázia Masarykova gymnázia ve Vsetíně, a to prostřednictvím školního e-mailu. Pro zajištění anonymity bylo studentům nabídnuto, aby vyplněný dotazník odeslali například ze společného e-mailu. Vzhledem k tomu, že návratnost dotazníků vyplňovaného tímto způsobem byl pouze 8 %, přistoupila jsem k vyplňování dotazníků v papírové podobě.

4.6 Způsob zpracování dat

Data získaná dotazníkovým šetřením byla zaznamenána prostřednictvím internetové aplikace Google do tabulky Excel. Odpovědím ano byl přidělen kód 5, spíše ano – kód 4, nevím – kód 3, spíše ne – kód 2 a ne kód 1. Pomocí třídění dat a funkcí v tabulce Excel byla data dále tříděna a statisticky ověřována.

Dotazník lze rozdělit na několik částí:

1. obecná část – zde je respondent identifikován dle pohlaví a ročníku, který studuje. Dále zde zodpovídal dotaz k jeho spokojenosti s úrovní Masarykova gymnázia. Další dvě otázky měly jako odpovědi výčet možností a vždy poslední odpověď byla otevřená pro vlastní odpověď, která nebyla specifikována.
2. 3. 4. 5. 6. konkrétní části – které se věnují nejdříve samotnému předmětu výběrem jedné odpovědi z nabídky ano-spíše ano-nevím-spíše ne-ne a poté jednotlivým metodám výuky, které nabízely odpovědi jako známkování ve škole. Část 2 se věnuje předmětu český jazyk, část 3 – společenským vědám, část 4 - anglickému jazyku, část 5 – matematice a část 6 – ostatním volitelným předmětům.

Zvolené metody výuky byly do dotazníku zařazeny na základě zadání výchovné poradkyně a psychologky školy PhDr. Šárky Sedláčkové.

Vyhodnocení dat jsem provedla formou popisných statistických metod prostřednictvím programu Excel, stanovila jsem aritmetický průměr a znázornila pomocí tabulek a grafů, které jsem opatřila popisným komentářem.

Dále jsem statisticky ověřila pomocí Pearsonova koeficientu korelace závislost mezi otázkami č. 1 a č. 7, č. 1 a č. 20, č. 1 a č. 33 a č. 1 a č. 46.

5 ANALÝZA INTERPRETACE DAT Z VLASTNÍHO VÝZKUMU

Na základě výše uvedených metodologických východisek jsem zkonstruovala vlastní výzkumné šetření, jehož konkrétní výsledky jsem dále analyzovala a interpretovala.

5.1 Vyhodnocení výzkumných otázek

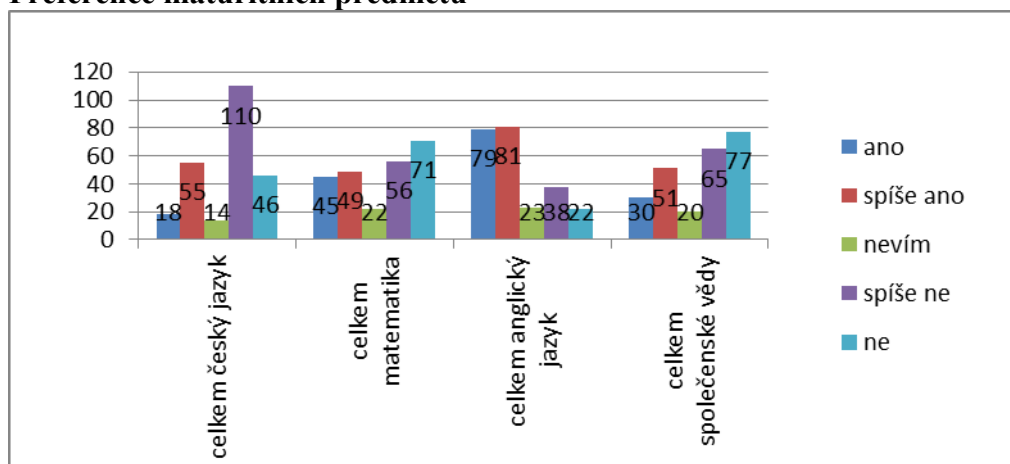
Na základě odpovědí respondentů jsem vyhodnotila dílčí výzkumné otázky součtem četností jednotlivých odpovědí, stanovila aritmetický průměr a tyto výsledky jsem vyhodnotila popisně.

Součástí analýz dílčích otázek jsou tabulky četností, kde součet bodů z jednotlivých odpovědí zobrazuje oblíbenost daných předmětů či metod výuky. Nejvyšší počet bodů v každé odpovědi odpovídá celkovému počtu respondentů, tedy 243. Tato hodnota je 100 % základ, ze kterého se odvíjí procentuální vyjádření aktuálního dosaženého počtu bodů.

5.1.1 Obecná část

1. Který maturitní předmět preferují studenti Masarykova gymnázia ve Vsetíně před ostatními?

Preference maturitních předmětů

Graf 3 – preference maturitních předmětů

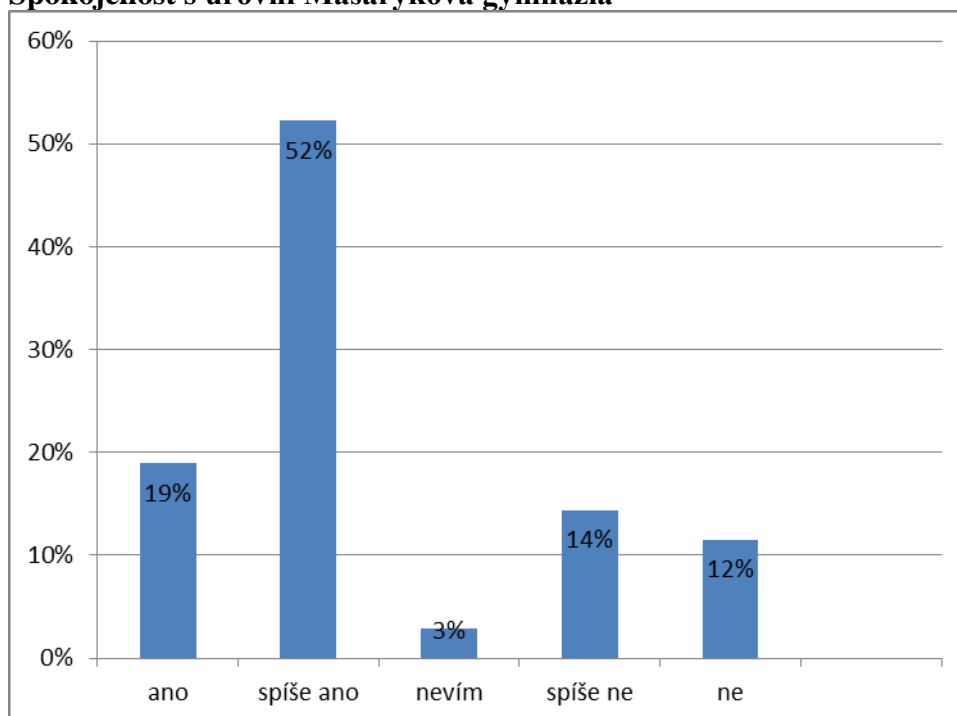
Z výše zobrazeného grafu vyplývá, že největší preference z vybraných maturitních předmětů má anglický jazyk, který při sružení odpovědí ano a spíše ano získal 66 %. Naopak nejvíce odpovědí ne a spíše ne získal český jazyk s celkovými 64 %.

Na základě seřazení preferencí jednotlivých maturitních předmětů lze stanovit následující pořadí:

1. místo anglický jazyk
2. místo matematika
3. místo český jazyk
4. místo společenské vědy

2. Jaká je spokojenost studentů s úrovní Masarykova gymnázia?

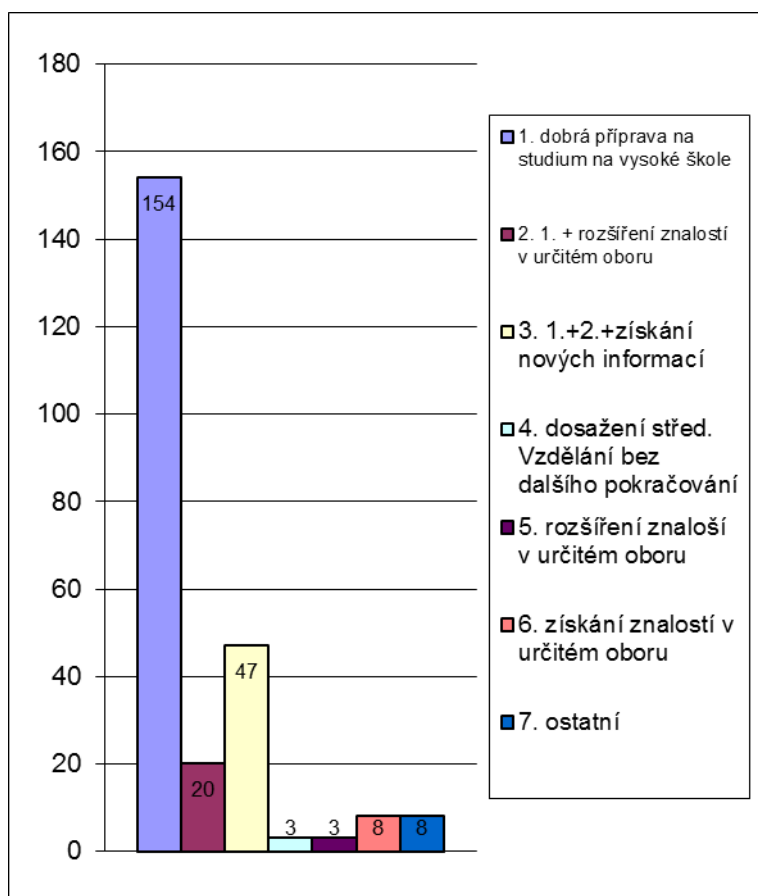
Spokojenost s úrovní Masarykova gymnázia

Graf 4 – spokojenost studentů s úrovní MG Vsetín

Z grafu č. 4 vyplývá, že studenti jsou spokojeni v 19 % oslovených respondentů, v 52 % spíše spokojeni, což celkem činí 71 % spokojených respondentů s úrovní Masarykovo gymnázia Vsetín. Naopak pouze 12 % respondentů není spokojeno s úrovní Masarykova gymnázia Vsetín.

3. Co studenti očekávají od studia na Masarykově gymnáziu?

Očekávání od studia na MG Vsetín

Graf 5 – Očekávání od studia na MG Vsetín

Na základě odpovědí v dotazníkovém šetření vyplynulo, že nadpoloviční většinou odpovědí (63 %) očekávají studenti Masarykova gymnázia Vsetín dobrou přípravu na studium na vysoké škole. Další studenti k dobré přípravě na vysokou školu ještě přidali další odpovědi, jako získání nových informací nebo rozšíření znalostí v určitém oboru (28 %). Dosáhnout jen střední vzdělání bez dalšího pokračování ve studiu očekávají pouze 3 studenti. V ostatních odpovědích se vyskytovala očekávání jako například: zlepšení komunikačních dovedností, vedení k samostatnosti nebo i bezstarostné proklouznutí střední školou.

4. Jaké vlastnosti studenti na Masarykově gymnáziu oceňují u učitelů?

Vlastnosti učitele

Důslednost	12
důslednost + volnost v hodinách	2
důslednost + smysl pro humor	13
min. požadavky	4
minimální požadavky + promíjení nesplnění úkolů	4
volnost v hodinách	3
smysl pro humor	11
smysl pro humor + minimální požadavky	1
smysl pro humor + volnost v hodinách	3
Spravedlnost	5
spravedlnost + důslednost	13
spravedlnost + smysl pro humor	22
vysoká odbornost	21
vysoká odbornost + důslednost	31
vysoká odbornost+promíjení nesplnění úkolů	3
vysoká odbornost+volnost	3
vysoká odbornost+smysl pro humor	49
vysoká odbornost+spravedlnost	43
Celkem	243

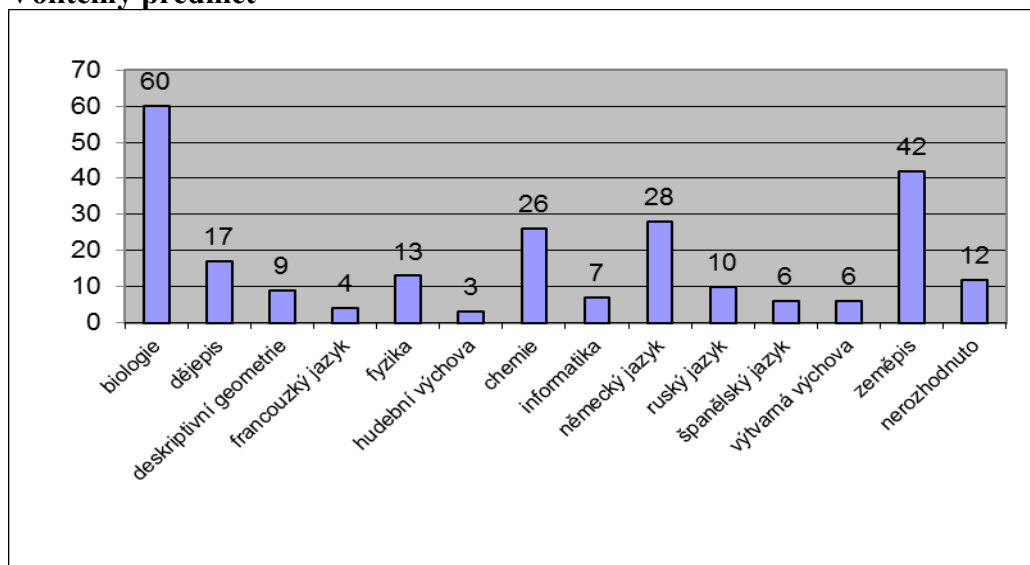
Tabulka 3 – vlastnosti učitele

Z tabulky vyplývá, že studenti nejvíce oceňují jako vlastnosti u učitele vysokou odbornost, nebo vysokou odbornost ve spojení s dalšími vlastnostmi (důslednost 9 %, smysl pro hu-

mor 16 %, spravedlnost 18 %). Vysoká odbornost ve vyučovaných předmětech a v kombinaci s ostatními vlastnostmi činí 54 % z celkového počtu odpovědí.

5. Který další volitelný maturitní předmět si studenti vybrali nejvíce?

Volitelný předmět

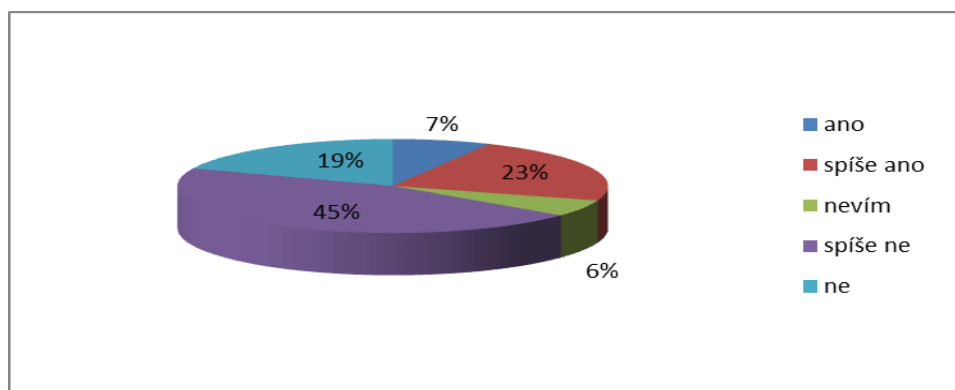
Graf 6 – volitelný předmět

Z výše zobrazeného grafu č. 6 je patrné, že nejvíce studentů má zvolen jako volitelný maturitní předmět biologii (25 %), zeměpis (17 %), německý jazyk (12 %) a chemie (11 %).

5.1.2 Český jazyk

6. Upřednostňují studenti tento předmět před ostatními předměty?

Upřednostňování českého jazyka

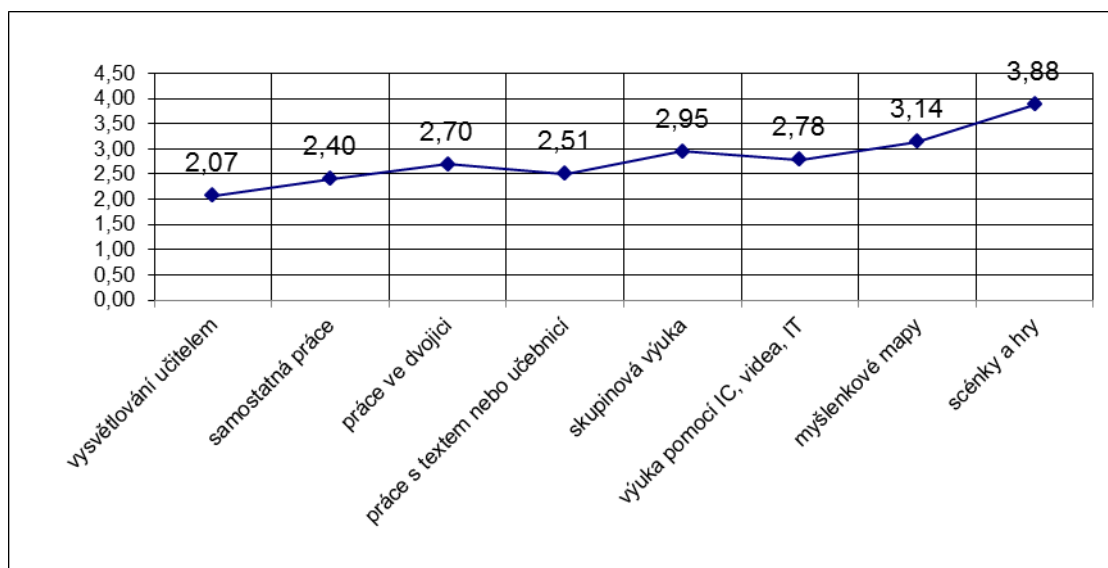

Graf 7 – upřednostňování českého jazyka

Na základě odpovědí shromážděných v dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že 64 % dotázaných spíše neupřednostňuje nebo neupřednostňuje český jazyk před ostatními předměty. Naopak 30 % dotázaných upřednostňuje nebo spíše upřednostňuje český jazyk před ostatními předměty.

7. Jakou metodu výuky studenti v tomto předmětu preferují?

Preference metod výuky v ČJ

Graf 8 – preference metod výuky v ČJ

Při hodnocení odpovědí na preferenci metod výuky měli respondenti jednotlivé metody ohodnotit známkami 1-5, jako ve škole. Následně byly hodnoty v jednotlivých metodách zprůměrovány a zaneseny do tabulky a grafu č. 8. Lze konstatovat, že v českém jazyce je nejoblíbenější metodou výuky vysvětlování učitelem. Tato metoda získala průměrnou známku 2,07. Na druhé místo se řadí samostatná práce (2,40) a práce s textem nebo učebnicí (2,51). Nejhůře hodnocenou metodou jsou scénky a hry (3,88). Již při vyplňování dotazníků jsem zjistila, že v mnoha předmětech se tyto metody nevyužívají, z toho důvodu respondenti vyplňovali hodnotu 5.

Pomocí Pearsonova koeficientu korelace jsem se rozhodla ověřit vztah mezi následujícími otázkami v části český jazyk:

Otázka č. 1: Jste spokojen s úrovní gymnázia?

Otázka č. 7: Snažíte se dosáhnout co nejlepších studijních výsledků?

Stanovila jsem si hypotézu H1: předpokládám, že čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky v českém jazyce.

Odpovědi v otázce č. 1 v možnostech ano-spíše ano-nevím-spíše ne-ne, jsem převedla na matematické hodnoty tak, že místo odpovědi ano jsem doplnila hodnotu 5 až po odpověď ne, kdy jsem doplnila hodnotu 1. Stejným způsobem jsem převedla i odpovědi z otázky č. 7. V tabulce Excel jsem dále provedla aritmetický průměr obou sloupců odpovědí. Poté jsem pomocí Funkce v tabulce Excel provedla výpočet Pearsonova koeficientu korelace.

Pearsonův koeficient korelace $r_p = 0,0927$

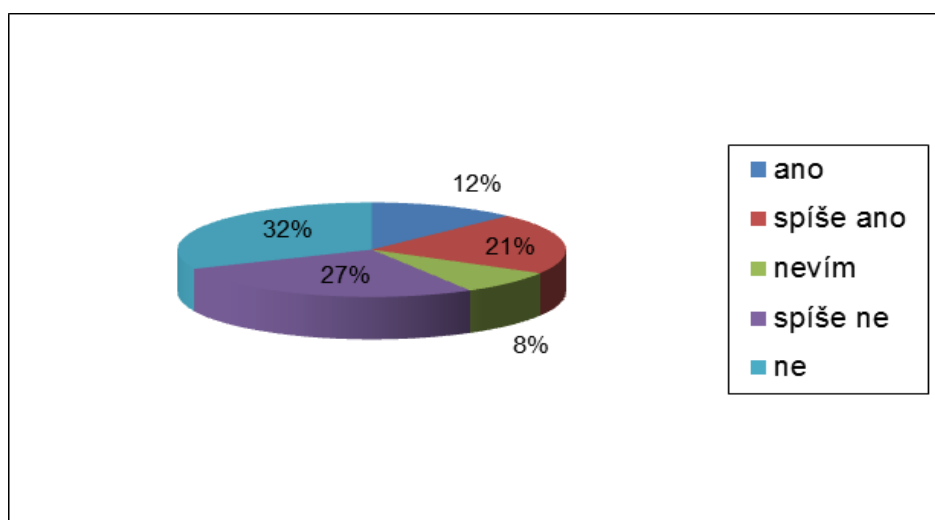
Pearsonův koeficient korelace může nabývat hodnot z intervalu od -1 do +1. Hodnota 0 vypovídá o statistické nezávislosti obou proměnných, hodnota + 1 vypovídá o naprosté závislosti proměnných. Čím více se vypočítaná hodnota koeficientu blíží hodnotě 1 (nebo -1), tím je těsnější vztah mezi proměnnými, které srovnáváme. (Chráška, 2007, s. 115)

Na základě výše vypočtené hodnoty koeficientu mohu tedy konstatovat, že sledované proměnné nejsou na sobě závislé. **Tím se vyvrací hypotéza H1:** čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky v českém jazyce.

5.1.3 Společenské vědy

8. Upřednostňují studenti tento předmět před ostatními předměty?

Upřednostňování společenských věd

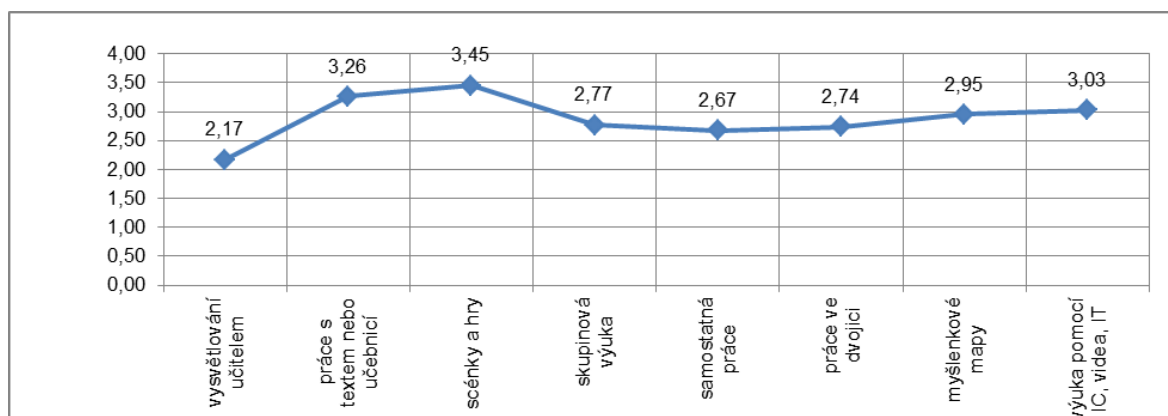

Graf 9 – upřednostňování společenských věd

Na základě odpovědí shromážděných v dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že 59 % dotázaných spíše neupřednostňuje nebo neupřednostňuje společenské vědy před ostatními předměty. Naopak 33 % dotázaných upřednostňuje nebo spíše upřednostňuje společenské vědy před ostatními předměty.

9. Jakou metodu výuky studenti v tomto předmětu preferují?

Preference metod výuky ve společenských vědách

Graf 10 – preference metod výuky ve společenských vědách

Při hodnocení odpovědí na preferenci metod výuky měli respondenti jednotlivé metody ohodnotit známkami 1-5, jako ve škole. Následně byly hodnoty v jednotlivých metodách zprůměrovány a zaneseny do tabulky a grafu č. 10. Lze konstatovat, že ve společenských vědách je nejoblíbenější metodou výuky vysvětlování učitelem. Tato metoda získala průměrnou známku 2,17. Na druhé místo se řadí samostatná práce (2,60), práce ve dvojici (2,74) a skupinová práce (2,77). Nejhůře hodnocenou metodou jsou scénky a hry (3,45). Již při vyplňování dotazníků jsem zjistila, že se tyto metody nevyužívají, z toho důvodu respondenti vyplňovali hodnotu 5. Další nejhůře hodnocenou metodou výuky je práce s textem nebo učebnicí (3,26).

Pomocí Pearsonova koeficientu korelace jsem se rozhodla ověřit vztah mezi následujícími otázkami v části společenské vědy:

Otázka č. 1: Jste spokojen s úrovní gymnázia?

Otázka č. 20: Snažíte se dosáhnout co nejlepších studijních výsledků?

Stanovila jsem si hypotézu H2: předpokládám, že čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky ve společenských vědách.

Odpovědi v otázce č. 1 v možnostech ano-spíše ano-nevím-spíše ne-ne, jsem převedla na matematické hodnoty tak, že místo odpovědi ano jsem doplnila hodnotu 5 až po odpověď ne, kdy jsem doplnila hodnotu 1. Stejným způsobem jsem převedla i odpovědi z otázky č. 20. V tabulce Excel jsem dále provedla aritmetický průměr obou sloupců odpovědí. Poté jsem pomocí Funkce v tabulce Excel provedla výpočet Pearsonova koeficientu korelace.

Pearsonův koeficient korelace $r_p = 0,0534$

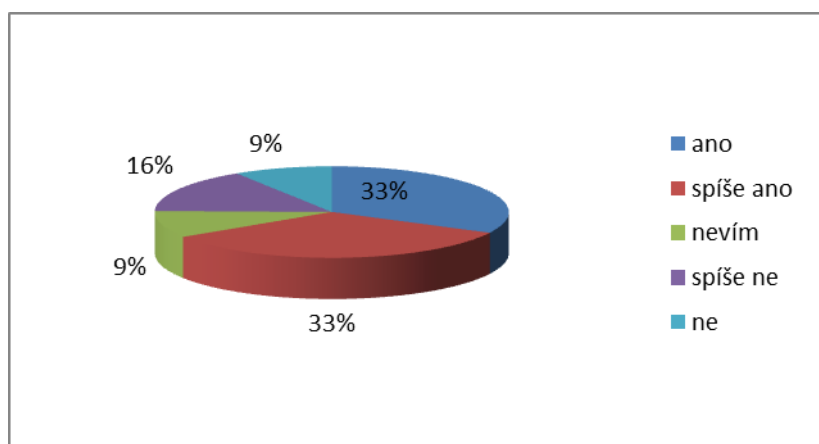
Pearsonův koeficient korelace může nabývat hodnot z intervalu od -1 do +1. Hodnota 0 vypovídá o statistické nezávislosti obou proměnných, hodnota + 1 vypovídá o naprosté závislosti proměnných. Čím více se vypočítaná hodnota koeficientu blíží hodnotě 1 (nebo -1), tím je těsnější vztah mezi proměnnými, které srovnáváme. (Chráška, 2007, s. 115)

Na základě výše vypočtené hodnoty koeficientu mohu tedy konstatovat, že sledované proměnné nejsou na sobě závislé. Mohu také konstatovat, že závislost mezi spokojeností s gymnáziem a snažením se mít co nejlepší výsledky je ještě menší než ve společenských vědách, kde koeficient korelace činí $r_p = 0,0927$. **Tím se vyvrací hypotéza H2:** čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky ve společenských vědách.

5.1.4 Anglický jazyk

10. Upřednostňují studenti tento předmět před ostatními předměty?

Upřednostňování anglického jazyka

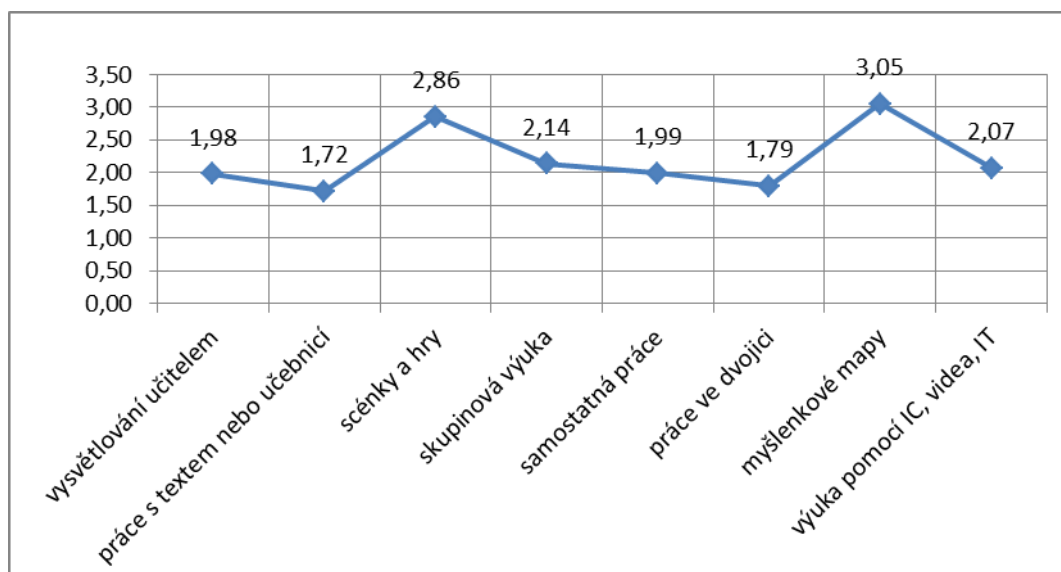

Graf 11 – upřednostňování anglického jazyka

Na základě odpovědí shromážděných v dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že 66 % dotázaných spíše neupřednostňuje nebo neupřednostňuje anglický jazyk před ostatními předměty. Naopak 25 % dotázaných upřednostňuje nebo spíše upřednostňuje anglický jazyk před ostatními předměty. V tomto předmětu lze pozorovat vyrovnanost preferencí.

9. Jakou metodu výuky studenti v tomto předmětu preferují?

Preference metod výuky v anglickém jazyce

Graf 12 – preference metod výuky v anglickém jazyce

Při hodnocení odpovědí na preferenci metod výuky měli respondenti jednotlivé metody ohodnotit známkami 1-5, jako ve škole. Následně byly hodnoty v jednotlivých metodách zprůměrovány a zaneseny do tabulky a grafu č. 12. Lze konstatovat, že anglickém jazyce je nejoblíbenější metodou výuky práce s textem nebo učebnicí. Tato metoda získala průměrnou známku 1,72. Na druhé místo se řadí práce ve dvojici (1,79). Nejhůře hodnocenou metodou jsou myšlenkové mapy (3,05) a scénky a hry (2,86). Již při vyplňování dotazníků jsem zjistila, že se tyto metody nevyužívají, z toho důvodu respondenti vyplňovali hodnotu 5. Celkově mohu zhodnotit, že respondenti v předmětu anglický jazyk hodnotily všechny metody výuky lépe, a to do maximálního průměru 3,05.

Pomocí Pearsonova koeficientu korelace jsem se rozhodla ověřit vztah mezi následujícími otázkami v části anglický jazyk:

Otázka č. 1: Jste spokojen s úrovní gymnázia?

Otázka č. 33: Snažíte se dosáhnout co nejlepších studijních výsledků?

Stanovila jsem si hypotézu H3: předpokládám, že čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky v anglickém jazyce.

Odpovědi v otázce č. 1 v možnostech ano-spíše ano-nevím-spíše ne-ne, jsem převedla na matematické hodnoty tak, že místo odpovědi ano jsem doplnila hodnotu 5 až po odpověď ne, kdy jsem doplnila hodnotu 1. Stejným způsobem jsem převedla i odpovědi z otázky č. 33. V tabulce Excel jsem dále provedla aritmetický průměr obou sloupců odpovědí. Poté jsem pomocí Funkce v tabulce Excel provedla výpočet Pearsonova koeficientu korelace.

Pearsonův koeficient korelace $r_p = 0,2413$

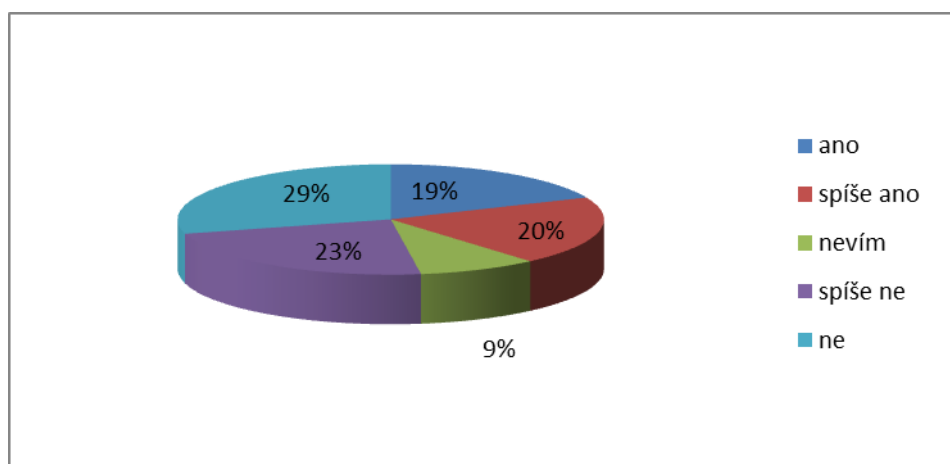
Pearsonův koeficient korelace může nabývat hodnot z intervalu od -1 do +1. Hodnota 0 vypovídá o statistické nezávislosti obou proměnných, hodnota + 1 vypovídá o naprosté závislosti proměnných. Čím více se vypočítaná hodnota koeficientu blíží hodnotě 1 (nebo -1), tím je těsnější vztah mezi proměnnými, které srovnáváme. (Chráška, 2007, s. 115)

Na základě výše vypočtené hodnoty koeficientu mohu tedy konstatovat, že sledované proměnné jsou na sobě částečně závislé. **Tím se částečně potvrzuje hypotéza H3:** čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky v anglickém jazyce.

5.1.5 Matematika

12. Upřednostňují studenti tento předmět před ostatními předměty?

Upřednostňování matematiky

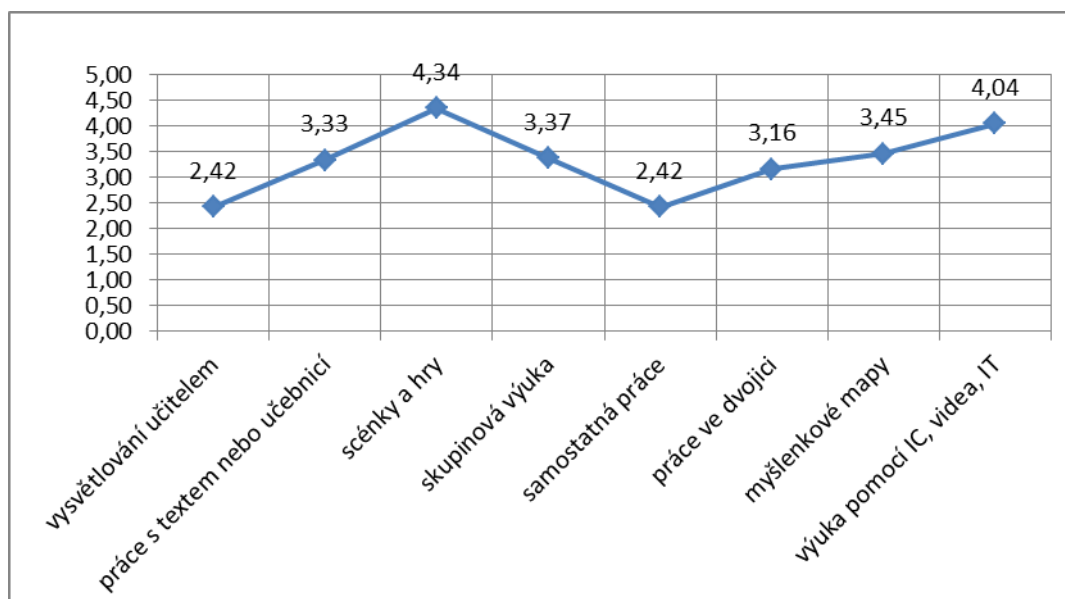

Graf 13 – upřednostňování matematiky

Na základě odpovědí shromážděných v dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že 52 % dotázaných spíše neupřednostňuje nebo neupřednostňuje matematiku před ostatními předměty. Naopak 39 % dotázaných upřednostňuje nebo spíše upřednostňuje matematiku před ostatními předměty.

9. Jakou metodu výuky studenti v tomto předmětu preferují?

Preference metod výuky matematice

Graf 14 – preference metod výuky v matematice

Při hodnocení odpovědí na preferenci metod výuky měli respondenti jednotlivé metody ohodnotit známkami 1-5, jako ve škole. Následně byly hodnoty v jednotlivých metodách zprůměrovány a zaneseny do tabulky a grafu č. 14. Lze konstatovat, že matematice jsou nejoblíbenější dvě metody výuky, a to vysvětlování učitelem a samostatná práce. Tyto metody získaly shodně průměrnou známku 2,41. Nejhůře hodnocenou metodou jsou scénky a hry (4,34) a výuka pomocí IC, videa a IT (4,04). Již při vyplňování dotazníků jsem zjistila, že se tyto metody nevyužívají, z toho důvodu respondenti vyplňovali hodnotu 5.

Pomocí Pearsonova koeficientu korelace jsem se rozhodla ověřit vztah mezi následujícími otázkami v části matematika:

Otázka č. 1: Jste spokojen s úrovní gymnázia?

Otázka č. 46: Snažíte se dosáhnout co nejlepších studijních výsledků?

Stanovila jsem si hypotézu H4: předpokládám, že čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky v matematice.

Odpovědi v otázce č. 1 v možnostech ano-spíše ano-nevím-spíše ne-ne, jsem převedla na matematické hodnoty tak, že místo odpovědi ano jsem doplnila hodnotu 5 až po odpověď ne, kdy jsem doplnila hodnotu 1. Stejným způsobem jsem převedla i odpovědi z otázky č. 46. V tabulce Excel jsem dále provedla aritmetický průměr obou sloupců odpovědí. Poté jsem pomocí Funkce v tabulce Excel provedla výpočet Pearsonova koeficientu korelace.

Pearsonův koeficient korelace $r_p = 0,1137$

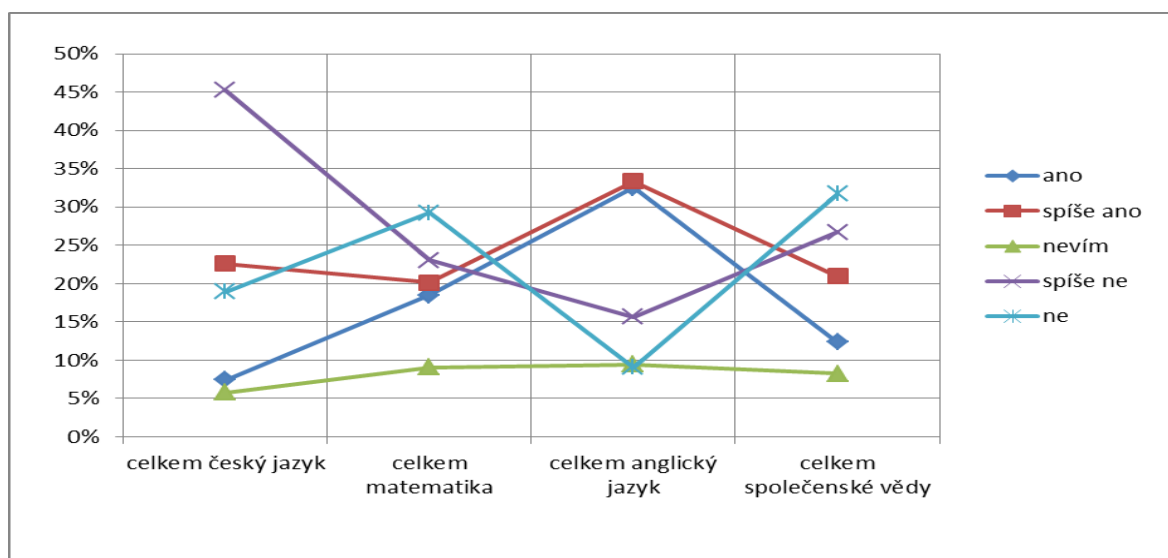
Pearsonův koeficient korelace může nabývat hodnot z intervalu od -1 do +1. Hodnota 0 vypovídá o statistické nezávislosti obou proměnných, hodnota + 1 vypovídá o naprosté závislosti proměnných. Čím více se vypočítaná hodnota koeficientu blíží hodnotě 1 (nebo -1), tím je těsnější vztah mezi proměnnými, které srovnáváme. (Chráška, 2007, s. 115)

Na základě výše vypočtené hodnoty koeficientu mohu tedy konstatovat, že sledované proměnné jsou na sobě částečně závislé. **Tím se částečně potvrzuje hypotéza H4:** čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky v matematice.

5.2 Shrnutí vlastního výzkumu

V grafu č. 15 jsou znázorněny preference maturitních předmětů. Odpovědi respondentů jsem seřadila v jednotlivých předmětech podle nejvyššího počtu odpovědí po nejmenší.

Preference předmětů

Graf 15 – preference předmětů

Český jazyk

1. spíše ne (45 %)
2. spíše ano (23 %)
3. ne (19 %)
4. ano (7 %)
5. nevím (6%)

Společenské vědy

1. ne (32 %)
2. spíše ne (27 %)
3. spíše ano (21 %)
4. ano (12 %)
5. nevím (6%)

Anglický jazyk

1. ano (33 %)
1. spíše ano (33 %)
3. spíše ne (16 %)
4. nevím (9 %)
4. ne (9 %)

Matematika

1. ne (29 %)
2. spíše ne (23 %)
3. spíše ano (20 %)
4. ano (19 %)
5. nevím (9%)

K doplnění těchto výsledků dotazníkového šetření musím zopakovat, že metody výuky jako scénky a hry nebo myšlenkové mapy nejsou realizovány ve všech maturitních předmětech. Patrně z tohoto důvodu studenti přidělovali těmto metodám výuky horší známku.

Cíle, které jsem si stanovila v kapitole 4.1 jsem všechny splnila a jsou podrobně rozepsány v kapitole 5.1.

Pro statistické ověření, vztahů mezi spokojeností s úrovní gymnázia a snažením se mít v daném předmětu lepší výsledky, jsem si stanovila čtyři hypotézy:

H1: předpokládám, že čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky v českém jazyce.

H2: předpokládám, že čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky ve společenských vědách.

H3: předpokládám, že čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky v anglickém jazyce.

H4: předpokládám, že čím je větší spokojenost studenta s úrovní gymnázia, tím se snaží mít lepší výsledky v matematice.

Ověření vztahu mezi jednotlivými proměnnými jsem provedla pomocí Pearsonova koeficientu korelace. Hypotézy H1 a H2 byly vyvráceny, protože vypočtené hodnoty r_p u českého jazyka a společenských věd činily 0,0927 a 0,0534. Tyto hodnoty se blíží 0, a proto mohu konstatovat, že mezi proměnnými není vztah. Naopak u hypotéz H3 a H4 byly částečně potvrzeny, jelikož vypočtené hodnoty r_p u anglického jazyka a matematiky činily 0,2413 a 0,1137. Mohu tedy konstatovat, že u hypotéz H3 a H4 je částečný vztah mezi proměnnými.

ZÁVĚR

V teoretické části své diplomové práce jsem se zabývala normami, které specifikují studium na gymnáziu jak v obecné rovině, tak také konkrétně na Masarykově gymnáziu Vsetín, jako jsou učební plány včetně časových dotací na jednotlivé předměty, rámcový vzdělávací program, školní vzdělávací program. Specifikovala jsem jednotlivé metody výuky, popsala jsem průběh maturitní zkoušky a konkretizovala obsah jednotlivých maturitních předmětů.

V praktické části jsem si stanovila cíle mé práce. Hlavními cíli bylo zjistit, který maturitní předmět preferují studenti na Masarykově gymnáziu ve Vsetíně a jakou metodu výuky preferují před ostatními. Pomocí dotazníků jsem oslovila žáky vyššího stupně osmiletého gymnázia a žáky čtyřletého gymnázia, kteří odpovídali na otázky týkající se preferencí vybraných maturitních předmětů a vyučovacích metod.

Dále dílčími cíli jsem si stanovila zjistit, jaká je spokojenost studentů s úrovní Masarykova gymnázia, zjistit co studenti očekávají od studia na Masarykově gymnáziu, zjistit jaké vlastnosti studenti na Masarykově gymnáziu oceňují u učitelů.

Všechny stanové cíle jsem splnila a podrobně jsem je popsala v kapitole Analýza interpretace dat z vlastního výzkumu.

Výsledky výzkumu budou k dispozici pro další využití pedagogického sboru gymnázia, výchovné poradkyni a psycholožce PhDr. Šárce Sedláčkové, jež stála u zrodu potřeby zjištění, která jsou předmětem této práce a také vedení školy v čele s jejím ředitelem. Po analýze zjištěných skutečností s učiněním závěrů a doporučení pro další pedagogickou činnost bude práce k dispozici pro studijní účely studentům Masarykova gymnázia Vsetín ve školní knihovně.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRATSKÁ, Mária. 1992. *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: UK.
- [2] ČECHOVÁ, Barbara. 2009. *Nápady pro rozvoj a hodnocení klíčových kompetencí žáků*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-388-8.
- [3] DYTRTOVÁ, Radmila a Marie KRHUTOVÁ. 2009. *Učitel: Příprava na profesi*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2863-6.
- [4] FENSTERMACHER, Gary D. 2008. *Vyučovací styly učitelů*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-471-7.
- [5] FISHER, Robert. 1997. *Učíme děti myslet a učit se: Praktický průvodce strategiemi vyučování*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-966-6.
- [6] GAVORA, Peter. 2005. *Učitel a žáci v komunikace*. Brno: Paido-edice pedagogické literatury. ISBN 80-7315-104-9.
- [7] HANUŠ, Radek a Lenka CHYTILOVÁ. 2009. *Zážitkové pedagogické učení*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-2816-2.
- [8] CHRÁSKA, Miloslav. 2007. *Metody pedagogického výzkumu*. Praha: Grada publishing. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [9] JANÍK, Tomáš a kol. 2009. *Možnosti rozvíjení didaktických znalostí obsahu u budoucích učitelů*. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-176-8.
- [10] JANÍKOVÁ, Marcela a Kateřina VLČKOVÁ. 2009. *Výzkum výuky: Tematické oblasti, výzkumné přístupy a metody*. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-180-5.
- [11] JANOVCOVÁ, Marie., PRŮCHA, Jiří a Jiří KOUDELA. 1988. *Aktivizující metody v pedagogické praxi středních škol*. Praha: SNP.
- [12] KOHOT, Karel. 2007. *Základy obecné pedagogiky*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského. ISBN 978-80-86723-38-9.
- [13] KOLÁŘ, Zdeněk a Alena VALIŠOVÁ. 2009. *Analýza vyučování*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2857-5.

- [14] KOLÁŘ, Zdeněk a Renata ŠIKULOVÁ. 2007. *Vyučování jako dialog*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1541-4.
- [15] KOTRBA, Tomáš a Lubor LACINA. 2007. *Praktické využití aktivizačních metod ve výuce*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu. ISBN 978-80-87029-12-1.
- [16] KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. 2006. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-4142-0.
- [17] KYRIACOU, Chris., 2004. *Klíčové dovednosti učitele*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-965-8.
- [18] MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. 2003. *Výukové metody*. Brno: Paido. ISBN 80-7315-039-5.
- [19] Mezinárodní akademie/Unesco, 2005. *Efektivní učení ve škole*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-556-3.
- [20] PRŮCHA, Jan. 2005. *Přehled pedagogiky: Úvod do studia oboru*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-399-4.
- [21] PRŮCHA, Jan. 2005. *Učitel: Současné poznatky o profesi*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-621-7.
- [22] *Rámcový vzdělávací program*. Praha: Infra, 2005. ISBN 80-86666-24-7.
- [23] SEDLÁČKOVÁ Šárka. 2009. *Školní vzdělávací program pro osmileté gymnaziální vzdělávání*. URL:http://www.mgvsetin.cz/website/studium/webpage%5B2%5D/svp_8_lete_od_1.9.2009/_downloadFile.php>.
- [24] SITNÁ, Dagmar. 2009. *Metody aktivního vyučování*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-246-1.
- [25] SKALKOVÁ, Jarmila. 2007. *Obecná didaktika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1821-7.
- [26] Zákon č. 561/2001 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1 – vztah vyučování a učení.....</i>	16
<i>Obrázek 2 – pole výukových a metodických jevů.....</i>	18

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1 – rozložení podle ročníků</i>	31
<i>Graf 2 – rozložení podle pohlaví a ročníků</i>	32
<i>Graf 3 – preference maturitních předmětů</i>	34
<i>Graf 4 – spokojenost studentů s úrovní MG Vsetín</i>	35
<i>Graf 5 – Očekávání od studia na MG Vsetín</i>	36
<i>Graf 6 – volitelný předmět</i>	38
<i>Graf 7 – upřednostňování českého jazyka</i>	38
<i>Graf 8 – preference metod výuky v ČJ</i>	39
<i>Graf 9 – upřednostňování společenských věd</i>	40
<i>Graf 10 – preference metod výuky ve společenských vědách</i>	41
<i>Graf 11 – upřednostňování anglického jazyka</i>	42
<i>Graf 12 – preference metod výuky v anglickém jazyce</i>	43
<i>Graf 13 – upřednostňování matematiky</i>	44
<i>Graf 14 – preference metod výuky v matematice</i>	45
<i>Graf 15 – preference předmětů</i>	46
<i>Graf 16 – preference výukových metod</i>	48

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1 – učební plán pro gymnázia</i>	14
<i>Tabulka 2 – hodinové dotace</i>	24
<i>Tabulka 3 – vlastnosti učitele</i>	37
<i>Tabulka 4 – rozložení respondentů podle pohlaví</i>	65
<i>Tabulka 5 – rozložení respondentů podle ročníků a pohlaví</i>	65
<i>Tabulka 6 – preference volených maturitních předmětů</i>	65
<i>Tabulka 7 – hodnoty Paersonova koeficientu korelace</i>	66
<i>Tabulka 8 – průměrné známky v jednotlivých předmětech</i>	66
<i>Tabulka 9 – preference předmětů</i>	66

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK.....	57
PŘÍLOHA P II: ZDROJOVÁ DATA KE GRAFŮM.....	65

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Milá studentko, milý studente,

pro svou závěrečnou práci na magisterském studiu Fakulty humanitních studií na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, jsem vytvořila tento dotazník, který by měl zjistit, jaké názory má současný student na výuku vybraných předmětů na Masarykově gymnáziu ve Vsetíně. Dotazník je anonymní, proto se nikam **NEPODEPISUJTE**. Prosím o co největší **UPŘÍMNOST** při jeho vyplňování – jedná se o vědecký výzkum, ve kterém mají pravdivé odpovědi velkou cenu.

Děkuji za vyplnění

Bc. Martina Hromadová

Jsem: (označte prosím křížkem)

- MUŽ
- ŽENA

Ročník gymnázia

- 1.ročník/ 5. V
- 2.ročník/ 6. V
- 3.ročník/ 7. V
- 4.ročník/ 8. V

1. Jste spokojen/a s úrovní našeho gymnázia?

- ANO
- SPÍŠE ANO
- NEVÍM
- SPÍŠE NE
- NE

2. Od studia na gymnáziu očekáváte především

- dobrou přípravu na studium na vysoké škole
- dosažení středoškolského vzdělání bez dalšího pokračování ve studiu
- získání nových informací
- rozšíření znalostí v určitém oboru
- jiné, vypište

3. U učitelů oceňujete především tyto vlastnosti (označte max. 2 odpovědi)

- vysokou odbornost ve vyučovaných předmětech
- spravedlnost
- důslednost (schopnost dotáhnout řešení problému do konce)
- smysl pro humor
- mají na nás minimální požadavky
- opakovaně promíjejí nesplnění úkolů
- ponechávají volnost v hodinách
- jiné, vypište konkrétně

Další otázky budou věnovány jednotlivým maturitním předmětům

ČESKÝ JAZYK

4. Upřednostňujete tento předmět před ostatními předměty?

- ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

5. Myslíte si, že odpověď v otázce č. 4 je závislá na učiteli, který vás tento předmět učí?

- ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

6. Dokáže učitel vysvětlit učivo tak, abyste mu porozuměl?

- ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

7. Snažíte se dosáhnout co nejlepších studijních výsledků?

- ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

Ke způsobu výuky: ohodnořte následující metody jako ve škole známkami 1 - 5

8. Vysvětlování učitelem

- 1 2 3 4 5

9. Práce s textem nebo učebnicí

1 2 3 4 5

10. Scénky a hry

1 2 3 4 5

11. Skupinová výuka

1 2 3 4 5

12. Samostatná práce

1 2 3 4 5

13. Práci ve dvojici

1 2 3 4 5

14. Myšlenkové mapy

1 2 3 4 5

15. Výuka pomocí PC, videa nebo jiné IT

1 2 3 4 5

16. Upřednostňujete jiné metody před ostatními metodami výuky?

Pokud ANO, uveďte jaké

SPOLEČENSKÉ VĚDY

17. Upřednostňujete tento předmět před ostatními předměty?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

18. Myslíte si, že odpověď v otázce č. 17 je závislá na učiteli, který vás tento předmět učí?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

19. Dokáže učitel dobře vysvětlit učivo?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

20. Snažíte se dosáhnout co nejlepších studijních výsledků?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

Ke způsobu výuky: ohodnoťte následující metody jako ve škole známkami 1 - 5

21. Vysvětlování učitelem

1 2 3 4 5

22. Práce s textem nebo učebnicí

1 2 3 4 5

23. Scénky a hry

1 2 3 4 5

24. Skupinová výuka

1 2 3 4 5

25. Samostatná práce

1 2 3 4 5

26. Práci ve dvojici

1 2 3 4 5

27. Myšlenkové mapy

1 2 3 4 5

28. Výuka pomocí PC, videa nebo jiné IT

1 2 3 4 5

29. Upřednostňujete jiné metody před ostatními metodami výuky?

Pokud ANO, uveď jaké

ANGLICKÝ JAZYK

30. Upřednostňujete tento předmět před ostatními předměty?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

31. Myslíte si, že odpověď v otázce č. 30 je závislá na učiteli, který vás tento předmět učí?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

32. Dokáže učitel dobře vysvětlit učivo?

- ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

33. Snažíte se dosáhnout co nejlepších studijních výsledků?

- ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

Ke způsobu výuky: ohodnoťte tyto metody jako ve škole známkami 1 - 5

34. Vysvětlování učitelem

- 1 2 3 4 5

35. Práce s textem nebo učebnicí

- 1 2 3 4 5

36. Scénky a hry

- 1 2 3 4 5

37. Skupinová výuka

- 1 2 3 4 5

38. Samostatná práce

- 1 2 3 4 5

39. Práci ve dvojici

- 1 2 3 4 5

40. Myšlenkové mapy

- 1 2 3 4 5

41. Výuka pomocí PC, videa nebo jiné IT

- 1 2 3 4 5

42. Upřednostňujete jiné metody před ostatními metodami výuky?

Pokud ANO, uveďte jaké

MATEMATIKA

43. Upřednostňujete tento předmět před ostatními předměty?

- ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

44. Myslíte si, že odpověď v otázce č. 43 je závislá na učiteli, který vás tento předmět učí?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

45. Dokáže učitel dobře vysvětlit učivo?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

46. Snažíte se dosáhnout co nejlepších studijních výsledků?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

Ke způsobu výuky: ohodnoťte tyto metody jako ve škole známkami 1 - 5

47. Vysvětlování učitelem

1 2 3 4 5

48. Práce s textem nebo učebnicí

1 2 3 4 5

49. Scénky a hry

1 2 3 4 5

50. Skupinová výuka

1 2 3 4 5

51. Samostatná práce

1 2 3 4 5

52. Práci ve dvojici

1 2 3 4 5

53. Myšlenkové mapy

1 2 3 4 5

54. Výuka pomocí PC, videa nebo jiné IT

1 2 3 4 5

55. Upřednostňujete jiné metody před ostatními metodami výuky?

Pokud ANO, uveďte jaké

JINÝ MATURITNÍ PŘEDMĚT, ZE KTERÉHO BUDETE NEBO BYSTE CHTĚL/A MATUROVAT A NENÍ UVEDEN VÝŠE.

UVEĎTE NÁZEV PŘEDMĚTU.....

56. Upřednostňujete tento předmět před ostatními předměty?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

57. Myslíte si, že odpověď v otázce č. 56 je závislá na učiteli, který vás tento předmět učí?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

58. Dokáže učitel dobře vysvětlit učivo?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

59. Snažíte se dosáhnout co nejlepších studijních výsledků?

ANO SPÍŠE ANO NEVÍM SPÍŠE NE NE

Ke způsobu výuky: ohodnoťte tyto metody jako ve škole známkami 1 - 5

60. Vysvětlování učitelem

1 2 3 4 5

61. Práce s textem nebo učebnicí

1 2 3 4 5

62. Scénky a hry

1 2 3 4 5

63. Skupinová výuka

1 2 3 4 5

64. Samostatná práce

1 2 3 4 5

65. Práci ve dvojici

1 2 3 4 5

66. Myšlenkové mapy

1 2 3 4 5

67. Výuka pomocí PC, videa nebo jiné IT

1 2 3 4 5

68. Upřednostňujete jiné metody před ostatními metodami výuky?

Pokud ANO, uveďte jaké

PŘÍLOHA P II: ZDROJOVÁ DATA KE GRAFŮM

ročník	rozložení respondentů podle ročníků	%	muži	ženy
1. ročník/5.V	30	12%	7	23
2. ročník/6.V	64	26%	13	51
3. ročník/7.V	48	20%	20	28
4. ročník/8.V	101	42%	37	64
celkem	243		77	166

Tabulka 4 – rozložení respondentů podle pohlaví

ročník	muži	ženy		
1. ročník/5.V	7	23	3%	9%
2. ročník/6.V	13	51	5%	21%
3. ročník/7.V	20	28	8%	12%
4. ročník/8.V	37	64	15%	26%
celkem	77	166	32%	68%

Tabulka 5 – rozložení respondentů podle ročníků a pohlaví

název předmětu	počet respondentů
biologie	60
dějepis	17
deskriptivní geometrie	9
francouzský jazyk	4
fyzika	13
hudební výchova	3
chemie	26
informatika	7
německý jazyk	28
ruský jazyk	10
španělský jazyk	6
výtvarná výchova	6
zeměpis	42
Nerozhodnuto	12
Celkem	243

Tabulka 6 – preference volených maturitních předmětů

Hodnoty Paersonova koeficientu korelace

Korelace pro CJ	0,0927
Korelace pro SV	0,0534
Korelace pro AJ	0,2413
Korelace pro M	0,1137
Korelace pro ostatní	0,0541

Tabulka 7 – hodnoty Paersonova koeficientu korelace

Průměrné známky v jednotlivých předmětech

	český jazyk	společenské vědy	anglický jazyk	matematika	průměr
vysvětlování učitelem	2,07	2,17	1,98	2,42	2,16
samostatná práce	2,40	2,67	1,99	2,42	2,37
práce ve dvojici	2,70	2,74	1,79	3,16	2,60
práce s textem nebo učebnicí	2,51	3,26	1,72	3,33	2,71
skupinová výuka	2,95	2,77	2,14	3,37	2,81
výuka pomocí IC, videa, IT	2,78	3,03	2,07	4,04	2,98
myšlenkové mapy	3,14	2,95	3,05	3,45	3,15
scénky a hry	3,88	3,45	2,86	4,34	3,63

Tabulka 8 – průměrné známky v jednotlivých předmětech

Preference předmětů

	celkem český jazyk	celkem matematika	celkem anglický jazyk	celkem společenské vědy
Ano	7%	19%	33%	12%
spíše ano	23%	20%	33%	21%
Nevím	6%	9%	9%	8%
spíše ne	45%	23%	16%	27%
Ne	19%	29%	9%	32%

Tabulka 9 – preference předmětů